

”VUOSI 2016 OLI KASVUN JA KEHITTÄMISEN AIKAA”

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

sivut 4–5

GRI

Tässä vuosikertomuksessa sovelletaan
Global Reporting Initiative:n (GRI:n) kestävän
kehityksen G4-raportointiohjeistoa

SISÄLLYS

Katsaus Tornatoriin

Tornator lyhyesti.....	1
Vuosi 2016.....	2
Toimitusjohtajan katsaus.....	4
Talousjohtajan katsaus.....	6
Toimintaympäristö.....	10

Strategia

Kasvu.....	16
Kilpailukyky.....	18
Johtaminen.....	20

Vastuullisuus

Vastuullisuuden johtaminen.....	23
Sidosryhmät.....	24
Yhteiskunta.....	28
Ympäristö.....	31
Henkilöstö.....	34

Hallinnointi

Hallinto.....	39
Hallitus.....	42
Johtoryhmä.....	43

Tilinpäätös

Yhteenveto konsernitilinpäätöksestä.....	44
Konsernin tuloslaskelma.....	45
Konsernin tase.....	46
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	47
Konsernin rahavirtalaskelma.....	48
Talouden yhteenveto.....	49
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	50

Raportointiperiaatteet ja GRI-indeksi

Raportointiperiaatteet.....	51
GRI-sisältöindeksi.....	52

RAPORTIN KUVAUS:

Tässä vuosikertomuksessa sovelletaan Global Reporting Initiative:n (GRI:n) laatimaa kestävän kehityksen G4-raportointiohjeistoa. Vuosikertomus kattaa taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun keskeisimmät osa-alueet. Raportointiohjeita on sovellettu GRI-ohjeiston suppean mittakaavan mukaan.

KATSAUS TORNATORIIN

TORNATOR LYHYESTI

Tornator on johtava kestävään metsätalouteen erikoistunut yhtiö, joka omistaa metsiä Suomen lisäksi Virossa ja Romaniassa. Konsernin liikevaihto oli vuonna 2016 noin 97 miljoonaa euroa ja tase kasvoi lähes 1,4 miljardiin euroon. Konsernissa on töissä noin 200 henkilöä. Kaikkiaan yhtiön metsät työllistävät suoraan arviolta noin 900 henkilötyövuotta. Tornatorin verojalanjälki on suuri: yhtiö on ollut viime vuosina merkittävin yhteisöveron maksaja Etelä-Karjalassa ja 50 suurimman joukossa koko Suomessa. Yhtiön omistajat ovat suomalaisia, pääosin institutionaalisia sijoittajia. Tornatorin tehtävänä on luoda kestävää hyvinvointia metsästä.

METSÄNOMISTUS SUOMESSA

575 000

HEHTAARIA

METSÄNOMISTUS VIROSSA

57 000

HEHTAARIA

METSÄNOMISTUS ROMANIASSA

12 000

HEHTAARIA

METSÄTALOUS

Harjoitamme kestävää metsätaloutta tavoitteenamme hyvä ja tasainen metsän tuotto. Metsät käsitellään oikeilla toimenpiteillä oikeaan aikaan. Näin omistamamme lähes 650 000 hehtaarin metsäomaisuus pysyy hyvässä kasvukunnossa ja maan tuottokyky hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla. Suunnitelmallinen metsänhoito ja ammattitaitoinen henkilöstö takaavat tuloksellisen toiminnan myös tulevaisuudessa. Pääliiketoimintaamme on puun tuottaminen ja myynti, jonka myötä takaamme asiakkaille vastuullisesti tuotettua sertifioitua puuta. Lisäksi tarjoamme laadukkaita metsäpalveluita asiakkaillemme.

MAANKÄYTTÖ- LIIKETOIMINTA

Tärkein maankäytön liiketoimintamuoto on rantatonttien kaavoitus ja myynti. Myymme myös valikoiden kiinteistörakenteeseemme heikosti sopivia metsätiloja, erillispalstoja ja saarikohteita. Vastaavasti ostimme metsätiloja ydinalueiltamme. Vuokraamme maa-alueita eri käyttötarkoituksiin, esimerkiksi metsästyskäyttöön, ja kehitämme tuulivoimahankkeita ja uutta liiketoimintaa yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.

Tornatorin metsät tarjoavat monipuolisen pohjan kasvavan bionalouden tarpeisiin. Ammattimaisella metsänhoidolla ja kaksoissertifioituilla metsillä Tornator parantaa asiakkaidensa kilpailukykyä sekä luo kestävää hyvinvointia taloudelle, yhteiskunnalle ja ympäristölle.

VUOSI 2016

KOHOKOHDAT

JA AVAINLUVUT

METSIIEN ARVON NOUSU

Tornatorin Suomen metsien käypä arvo nousi

211

miljoonaa euroa. Pitkäjänteinen ja kestävä metsien hoito tuottaa tulosta.

HAKKUUSUNNITTEEN KOROTTAMINEN

Metsien runsaan kasvun ja hyvän ikäjakauman seurauksena kestävä hakuusunnitelma nostettiin Suomessa

50 000

kuutiometriä.

VIRON PUUKAUPAN KEHITYS

Tornator Eesti OÜ osti metsäomaisuutta 4 000 hehtaaria ja kasvatti puun luovutuksen liikevaihtoaan noin

60

prosenttia.

VIRON METSIIEN PEFC™- JA FSC®-SERTIFIOINNIT

Tornator Eesti OÜ:lle myönnettiin PEFC- ja FSC-sertifikaatit, minkä seurauksena Tornatorin Viron metsistä tuli kaksoissertifioituja.

LUONNONSUOJELU

Suomessa yhtiö perusti kaksi uutta soidensuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on

450

hehtaaria.

TOIMINTATAPAMUUTOS

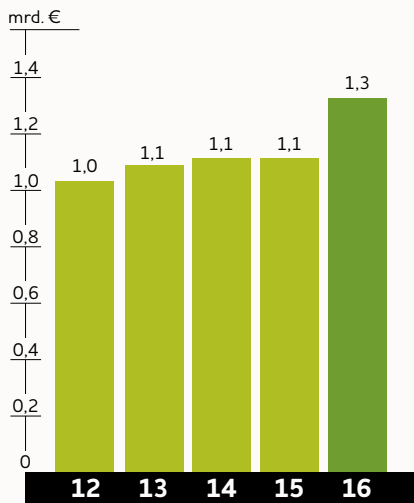
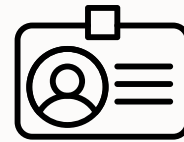
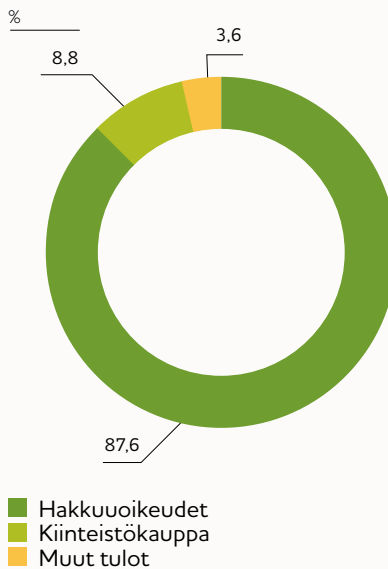
Tornator siirtyi prosessipohjaiseen toimintamalliin. Muutoksella luotiin valmiudet sille, että yhtiö voi toimia kilpailukykyisenä ja olla kiinteästi mukana Suomen metsäalan kasvussa.

TYÖTURVALLISUUDEN KEHITTÄMINEN

Romaniassa järjestettiin laajamittainen työturvallisuuden edistämiskampanja hakkuu- ja metsäpalveluyrittäjille.

METSÄOMAISUUDEN ARVOSTUS

(käypä arvo)

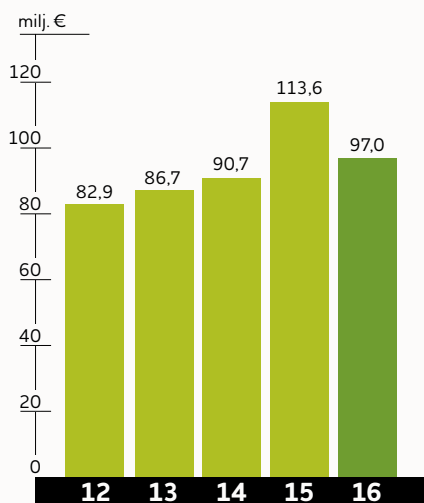
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRRAT 2016**KORKEA TYÖ- JA ASIAKASTYYTYVÄISYYS**

Työtyytyväisyyskyselyn mukaan henkilöstö on erittäin tyytyväinen työnantajaansa. Tornator sai myös asiakastyytyväisyydestä erinomaista palautetta.

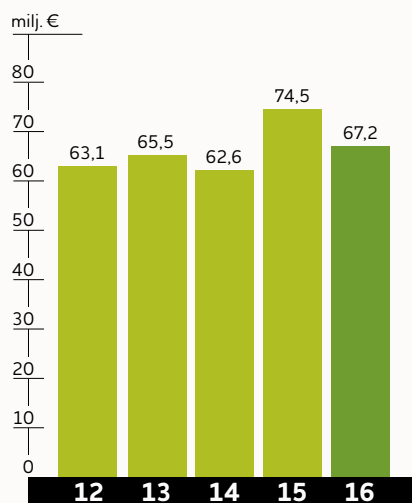
AVAINLUVUT

Ilman käyvän arvon muutosten vaikutusta

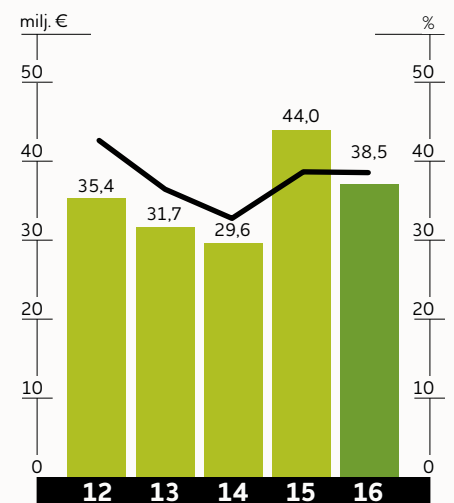
	2012	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto, milj. euroa	82,9	86,7	90,7	113,6	97,0
Liikevoitto, milj. euroa	63,1	65,5	62,6	74,5	67,2
Liikevoitto, % liikevaihdosta	76,1	75,6	69,0	65,6	69,3
Tilikauden tulos, milj. euroa	35,4	31,7	29,6	44,0	37,3
Tilikauden tulos, % liikevaihdosta	42,7	36,5	32,7	38,8	38,5
Henkilöstö keskimäärin, henkilöä	211	216	217	213	200
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,1	7,1	6,5	7,7	6,5
Oman pääoman tuotto, %	8,3	7,0	6,5	10,0	7,1
Omavaraisuusaste, %	40,1	43,0	36,6	38,8	43,7

LIKEVAIHTO**LIKEVOITTO**

(Ilman käyvän arvon muutosten vaikutusta)

TILIKAUDEN TULOS

(Ilman käyvän arvon muutosten vaikutusta)

■ Tilikauden tulos (milj. euroa)
— Tilikauden tulos (% liikevaihdosta)

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

*"Tornatorilla on kaikki
edellytykset olla johtava
biotalouden osaaja ja
vastuullisen liiketoiminnan
suunnannäyttäjä."*

Tornatorille vuosi 2016 oli dynaamista kasvun ja kehittymisen aikaa. Tornatorin pitkäjänteinen, ammattitaitoinen ja vastuullinen työ metsäomaisuuden hoidossa tuotti omistajilleen jälleen merkittävää arvonnousua. Puumarkkinoiden vahvistuminen paransi ydinliiketoimintamme kannattavuutta, lisäksi tehostimme toimintaamme sisäisillä muutoksilla.

Katsausvuonna puunmyynnin liikevaihto kasvoi seitsemän prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tonttien ja maa-alueiden myyntituotot vähenivät metsämaiden myynnin pienentämisestä johtuen 8,3 miljoonaan euroon (30,8). Ensimmäistä kertaa yhtiön historiassa luovutimme puuta yli kolme miljoonaa kuutiometriä. Operatiivinen liikevoitto ja nettotulos (ilman kertaluonteisia eriä) kasvoivat konsernin kaikissa toimintamaissa – Suomessa, Virossa ja Romaniassa. Virossa jatkoimme metsien ostoa ja Suomessa aloitimme sen uudestaan.

Kertomusvuoden alussa laaditun yhtiön uuden strategian mukaisesti panostimme kannattavan kasvun lisäksi myös kilpailukykyyn ja johtamisen kehittämiseen. Alkuvuodesta toteutimme laajamittaisen toimintatapamuutoksen, jonka myötä paransimme kilpailukykyämme ja kehitimme yhtiön johtamista. Jatkoimme vuoteen 2018 ulottuvaa tuottavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on kohottaa kannattavuuttamme viidellä miljoonalla eurolla. Vuonna 2016 tehdyillä toimenpiteillä ohjelma eteni suunnitellusti.

Toimintatapamuutoksen tavoitteena oli myös asiakaslähtöisyyden parantaminen. Syksyllä suoritetun selvityksen mukaan asiakkaidemme tyytyväisyys onkin entisestään parantunut.

Koko henkilöstömme oli aktiivisesti mukana muutosprosessissa ja työhyvinvointikyselyn mukaan työtyytyväisyys oli erittäin korkealla tasolla. Tämä on vahva merkki siitä, että tekemämme ratkaisut ovat vieneet yhtiötä oikeaan suuntaan ja että henkilöstö on vahvasti sitoutunut yhtiön kehittämiseen.

Kasvamme ja kehityimme vastuullisesti

Suomen metsiemme arvon nousu sekä kestävän hakkuusuunnitteen nostaminen kertomusvuonna ovat osoitus pitkäjänteisestä metsätaloudesta. Olemme myös onnistuneet vakiinnuttamaan kaksoisertifioitun puun kilpailuveduksemme. Loppuvuodesta 2016 saimme FSC-sertifikaatin Viron metsillemme ja heti tammikuun 2017 alusta myös Romaniaan.

Yhtiö huolehti yritys vastuustaan merkittävänä yritysveronmaksajana ja hajaseutujen työllistäjänä. Hyvin hoidetut metsämme toimivat merkittävänä hiilinieluna. Huolehtimalla metsiemme kasvukyvystä ja monimuotoisuudesta varmistamme myös jatkosakin niiden tehon ilmastomuutoksen ja metsien eliölajien köyhtymisen ehkäisyssä.

Päämäärätietoista vastuullisuustyötä jatketaan myös ensi vuonna. Tavoitteenamme on kehittää vastuullisuudesta viestimistä ja tehdä raportoinnista systemaattisempaa, mistä osoituksena siirryimme kansainvälisen GRI-ohjeiston käyttöön.

Investoinnit ennustavat lisää kasvua

Lähtökohdat Tornatorin vuoden 2017 liiketoiminnalle ovat hyvät. Kestävään metsätalouteen perustuvalla liiketoiminnalla on maailmanlaajuisesti yhä enemmän kysyntää. Talouskasvun täytyy yhä enemmän nojata biopohjaisten materiaalien ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseen. Itämeren alueen työn alla olevat metsäteollisuuden investoinnit lisäävät jo puun kysyntää. Uusia metsäteollisuus- ja biojalostamoinvestointeja on suunnitteilla Itämeren ympärille ja toivottavasti näemme pian myös uusia investointipäätöksiä. Tornator haluaa olla osana kestävästi kasvavaa biotaloutta ja yhtiö jatkaa panostamista metsien monipuoliseen hyödyntämiseen.

Mahdollisia haasteita alan kehittymiselle sen sijaan tuovat tukki- ja kuitupuun käytön kasvava epätasapaino Suomen markkinoilla sekä poltto- ja energia-puun heikko kysyntä Virossa ja Suomessa. Toivotavaa olisi, että Suomessa panostetaan erityisesti pieniläpimittaisen tukin sahaukseen ja sahatavaran markkinointiin. Suomessa uusiutuvan energian tukijärjestelmän uusiminen aiheuttaa viivästystä Tornatorin tuulivoimahankkeiden toteuttamiseen.

Uskon, että yhtiöllämme on tulevana vuosina kaikki edellytykset olla johtava biotalouden osaaaja ja vastuullisen liiketoiminnan suunnannäyttäjä.

Haluan esittää kiitokseni ammattitaitoiselle ja motivoituneelle henkilöstöllemme, joka teki erinomaista työtä vuonna 2016. Lämpimät kiitokset kuluneesta vuodesta myös asiakkaille, kumppaneille, osakkeenomistajille ja kaikille muille sidosryhmillemme. Jatkamme luottamukseenne arvoista työtä myös tulevana vuosina.

Sixten Sunabacka

Toimitusjohtaja

TALOUSJOHTAJAN KATSAUS

KOROT VAIKUTTIVAT METSÄN ARVOON

Hakkuusuunnitteen nostaminen, korkoympäristö ja hintaodotukset vaikuttivat Tornatorin taseeseen: nämä yhdessä nostivat metsien käypää arvoa 211 miljoonaa euroa. Lainavakuutena metsien arvo vahvistui eli yhtiön luototusaste parani.

**TORNATORIN SUOMEN
METSÄOMAISUUDEN KÄYPÄ
ARVO NOUSI TILIKAUDELLA**

211

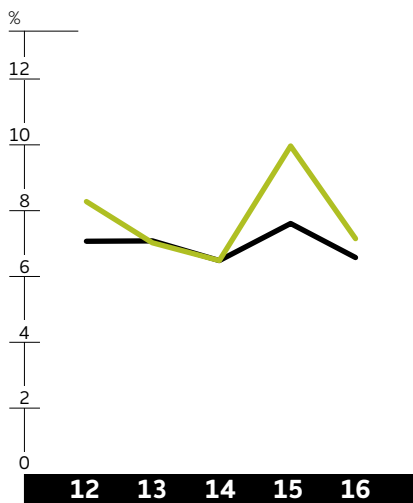
MILJOONAA EUROAA.

Henrik Nieminen
Talous- ja hallintojohtaja

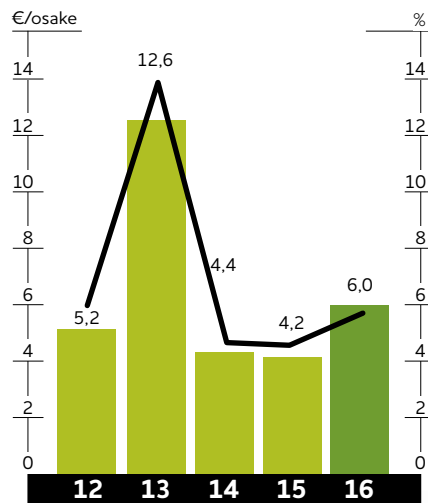
Tornatorin Suomen metsäomaisuuden (puusto) käypä arvo nousi tilikaudella 211 miljoonaa euroa. Laadukkaan metsänhoidon aikaansaama metsien hyvä kasvu mahdollisti kestävän hakkuusuunnitteen nostamisen. Toinen merkittävä tekijä arvonnousussa oli metsän arvotuksessa käytetyn diskonttokoron lasku. Yhtiö laski nimellistä diskonttokorkoa 0,5 prosenttiyksikköä 5,5 prosenttiin verojen jälkeen. Käyvän arvon laskennassa käytetään reaalista diskonttokorkoa, jossa inflatio-oletuksena on EU:n virallinen pitkän aikavälin tavoitetaso 2,0 prosenttia.

Yleinen korkotaso on laskenut oleellisesti, ja uusi diskonttokorko kuvastaa paremmin yhtiön pääomakustannuksia. Taseen toisella puolella markkinakorkojen lasku näkyi yhtiön pitkäaikaisten korkoinstrumenttien käyvän arvon laskuna, noin -32,5 miljoonaa euroa. Rahoitusstrategian mukaisesti edellä mainitut korkoliikkeiden aiheuttamat käyvän arvon muutokset nettoivat toisiaan.

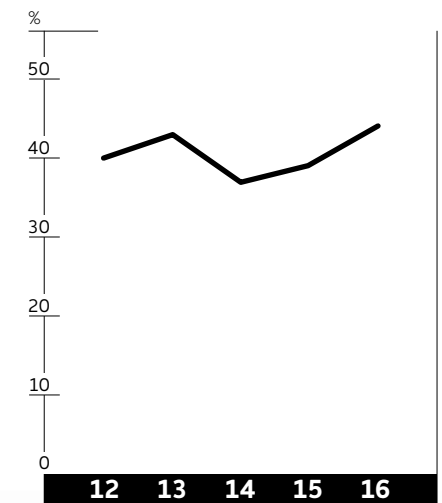
Uusia metsärahastoja ilmestyi sekä Suomen että Viron metsätilamarkkinoille, ja metsätilakaupassa nähtiinkin melkoista kuumenemista. Matalat korot ohjaavat sijoituksia vakaata kassavirtaa tuottavaan metsäomaisuuteen. Puut kasvavat hyvin ja huonoina aikoina.

PÄÄOMAN TUOTTO*(Ilman käyvän arvon muutosten vaikutusta)*

— Sijoitetun pääoman tuotto
— Oman pääoman tuotto

OSINKO JA OSINKOTUOTTO

■ Osinko (€/osake)
— Osinkotuotto (%)

OMAVARAISUUSASTE**Tuottavuusohjelma parantaa kilpailukykyä**

Tornator haluaa parantaa kilpailukykyään sekä lisätuottojen että kustannussäästöjen avulla. Tavoitteeksi on asetettu viiden miljoonan euron parannus tuottavuuteen vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuonna 2016 tuottavuusohjelman fokus oli erityisesti metsänhoidon ja puukaupan prosessien tehostamisessa. Erilaisilla toimenpiteillä saavutettiin merkittäviä parannuksia tehokkuudessa ja kokonaistavoitteessa oltiin hyvin aikataulussa vuoden 2016 lopussa.

Yhtiöllä on perinteisesti ollut vahvasti positiivinen liiketoiminnan kassavirta, ja 2016 tavoitteena oli optimoida toisaalta tilisaldoja ja toisaalta yritystodistusten ja nostetun lainalimitin määrää. Matalien korkojen johdosta ei ole mielekäästä pitää turhan suurta käteisvarantoa. Tavoitteessa onnistuttiin hyvin, käteisvarat olivat merkittävästi alhaisemmat kuin aiempina vuosina, mutta kuitenkin ilman likviditeettiriskiä.

Rahoitusstrategia tukee ja turvaa liiketoiminta

Tornatorin rahoitusstrategian tavoitteena on taata tarvittava rahoitus yhtiön liiketoiminnalle ja investoinneille, hallita konsernin rahoitusriskejä ja vakauttaa tasetta. Yhtiön rahoitusstrategia perustuu kokonaisvaltaiseen tasehallintaan, toimiviin kanaviin

2016**KESKEISET SAAVUTUKSET**

Metsäomaisuuden arvon nousu paransi luototusastetta ja vahvisti omavaraisuutta.

Tuottavuusohjelmassa saavutettiin tavoiteltuja tuloksia.

Kassanhallinnassa onnistuttiin optimoimaan kassavirtoja.

2017**TAVOITTEET JA PAINOPISTEET**

Kasvun rahoitukseen haetaan tarvittaessa uutta pääomaa.

Tuottavuusohjelmaa jatketaan suunnitelman mukaisesti.

pääomamarkkinoilla, monipuolisiin rahoitusinstrumentteihin, hallittuun korkoriskin suojaamiseen ja hyvään maksuvalmiuteen.

Metsäomaisuuden hyvä vakuusarvo ja Tornatorin maine vastuullisena toimijana mahdollistavat kustannustehokkaan rahoituksen. Kahdensadan miljoonan euron yritystodistusohjelma ja sitova, nostamaton luottolimiitti varmistavat yhtiön hyvän maksuvalmiuden ja rahoituksen saatavuuden.

Tornatorilla oli vuoden 2016 tilinpäätöshetkellä 53 miljoonan arvosta nostettavissa olevaa luottolimiittiä.

Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää rahoitusmarkkinoilla tapahtuvien muutosten negatiivisia vaikutuksia yrityksen tulokseen ja kassavirtaan. Riskienhallinnan tavoitteet ja riskienhallintapolitiikka määritellään yhtiön hallituksessa, jonka vastuulle kuuluu myös riskienhallinnan seuranta. Yhtiön keskeiset rahoitusriskit liittyvät korkoihin ja rahoituksen saatavuuteen. Päivitetyn riskienhallinta-

politiikan mukaan konsernin lainasalkun korkoriskin suojausasteen on oltava 50–100 prosenttia.

Vuoden 2016 lopussa Tornatorin korkosuojausaste oli 80 prosenttia. Kiinteäkorkoisilla lainoilla ja korkojohdannaisilla tasataan markkinakorkojen muutosten vaikutuksia pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen saatavuuden riskit

Riskejä pienennetään eripituisilla luottosopimuksilla, laajalla rahoittajapohjalla ja limiiteillä sekä ylläpitämällä yhtiön mainetta luotettavana velallisena.

Rahoitussopimuksissa velkarahoittajien suojaksi on asetettu tavanomaisia kovenantteja, joista tärkeimmät ovat:

- Vapaan kassavirran suhde lainanhoitomien on oltava vähintään 1,1
- Seniorilainojen suhde metsien käypään arvoon (LTV, Loan to Value) saa olla enintään 70 prosenttia
- Velkaantumisaste saa olla enintään 150 prosenttia.

RAHOITUKSEN TUNNUSLUVUT 31.12.2016

	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	Maks./Min.
Omavaraisuusaste, %	44	39	37	
Keskikorko, %	3,9	3,9	4,8	
Suojausaste, %	80	80	79	
Keskimääräinen laina-aika, vuotta	2,7	3,6	4,4	
Keskimääräinen korkosidonnaisuusaika, vuotta	1,6	2,1	2,5	
Velkaantumisaste, %	64,7	81,9	86,7	150
Vapaa kassavirta / lainanhoitomien	2,3	3,2	1,9	1,1
Luototusaste, %	39,4	49,1	48,3	70

Pitkän ajan tavoite omavaraisuusasteelle on 35 %.

Lainakovenantit on sidottu velkaantumisasteeseen (maks. 150 %), vapaaseen kassavirtaan (min. 1.1 x) ja luototusasteeseen (maks. 70 %).

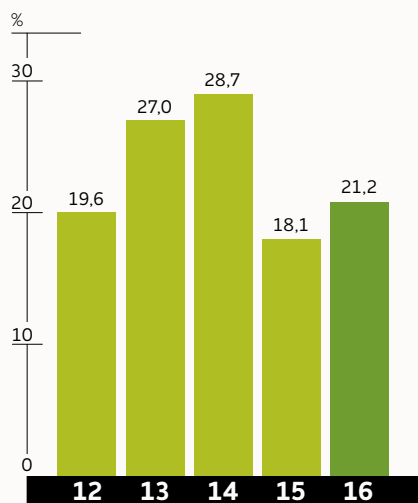
KORKORISKIN HERKKYYS

Korkokäyrän prosenttiyksikön muutoksen vaikutus yhtiön tulokseen ja oman pääoman käyvän arvon rahastoon

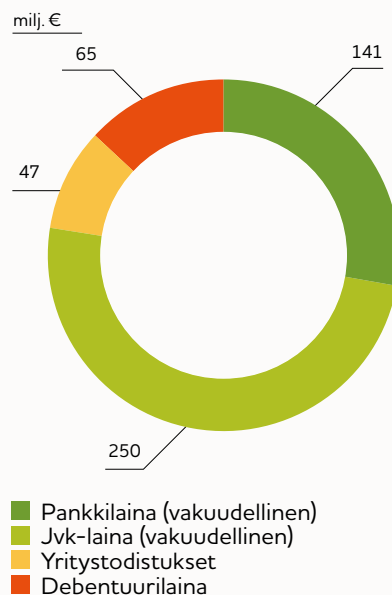
	31.12.2016	
milj. euroa	Tuloslaskelma	Käyvän arvon rahasto
Yhden prosenttiyksikön nousu markkinakoroissa	64,1	0,0
Yhden prosenttiyksikön lasku markkinakoroissa	-81,5	0,0

”Tornatorin tavoitteena on 5 miljoonan euron parannus tuottavuuteen vuoden 2018 loppuun mennessä.”

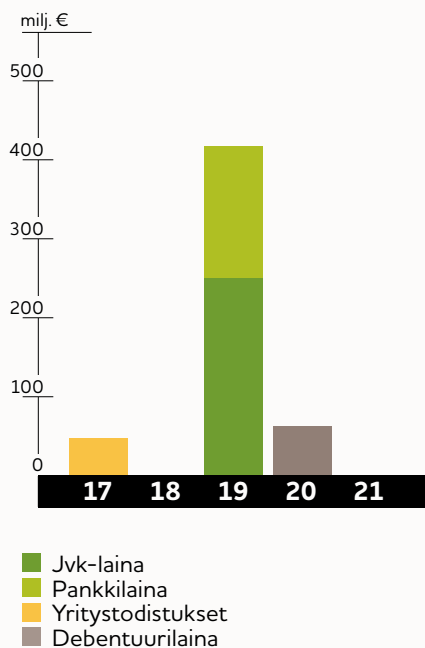
NETTORAHOITUSKULUT (% liikevaihdosta)

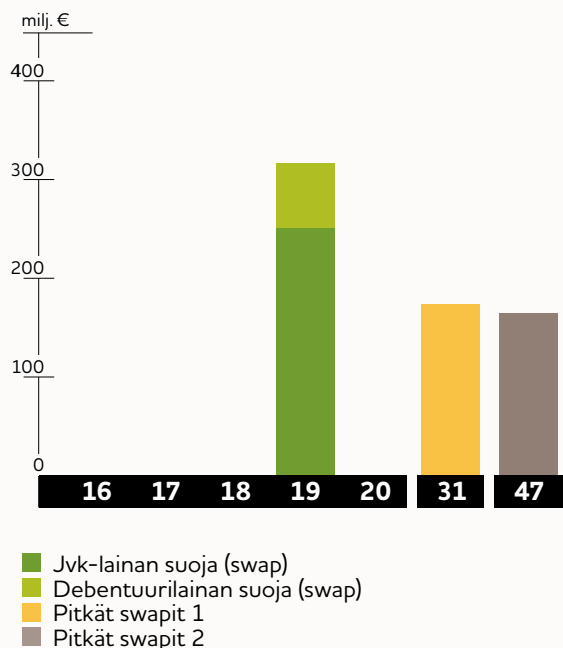
VELKOJEN RAKENNE NIMELLISARVOIN 31.12.2016

VELKOJEN MATURITEETTI

KORKOSUOJIEEN ERÄÄNTYMINEN, NIMELLISARVOT

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

MEGATRENDIT AJAVAT BIOTALOUDEN KASVUA

Kestävään metsätalouteen perustuvalle liiketoiminnalle on tulevaisuudessa entistä enemmän kysyntää. Väestönkasvu ja ilmastonmuutos ajavat biotalouden kehitystä maailmanlaajuisesti ja kasvavat puumarkkinat tukevat puuntuotantoa erityisesti Itämeren alueella.

Puunkäyttö lisääntyy teollisuudessa

Maailmalla vaikuttavien megatrendien myötä puunkäyttö tulee lisääntymään teollisuudessa entistään. Tornatorin vastaus globaaleihin trendeihin on vastuullisen puuntuotannon kasvattaminen sekä puun saatavuuden turvaaminen mittavalla metsäomaisuudella ja pitkäjänteisellä metsätaloudella.

Monikäyttöisenä ja ekologisena raaka-aineena puulla on keskeinen rooli biotaloudessa. Tornatorin kaltaiselle kestävään puuntuotantoon erikoistuneelle yhtiölle tämä tarkoittaa alati kasvavia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suurimmat tekijät biotalouden nousun taustalla ovat ilmastonmuutos ja väestönkasvu. Ilmastonmuutoksen tehokkaan torjunnan myötä puupohjaisten materiaalien kysyntä kasvaa globaalisti. Puurakentaminen voi tarjota kaupunkeihin muuttavalle väestölle kestäviä asumisen ratkaisuja. Samalla esimerkiksi verkkokaupan yleistymisen kasvattaa kartongin kysyntää, ja ruokapakkausten muovia voidaan korvata uusiutuvilla pakkausmateriaaleilla.

Suomessa biotalous on nostettu valtion kärkihankkeisiin, sillä maassa on maailman neljänneksi suurin biokapasiteetti asukasta kohden. Lisäksi uusi kansallinen energia- ja ilmastostrategia korostaa uusiutuvien raaka-aineiden painoarvoa entistään.

Kasvua odotettavissa Itämeren alueella

Puulle on odotettavissa Itämeren alueella kasvavaa kysyntää, mikä parantaa Tornatorin liiketoimint näkymiä Suomessa ja Virossa. Metsä- ja energia-teollisuuden investoinnit kasvattavat lähivuosina raakapuun tarvetta sekä Suomessa että Ruotsissa.

Meneillään olevat investoinnit lisäävät hakkuita Suomessa noin 10 miljoonalla kuutiometrillä vuoden 2017 loppuun mennessä. Esimerkkejä investoinneista ovat Varkauden kartonki- ja LVL-tuotanto, Äänekosken uusi biotuotetehdas ja muut selluntuotannon lisäykset. Seuraavan aukeaman kartta kuvaa investointien ja puunkäytön lisääntymistä Itämeren alueella.

Vuoden 2016 aikana Suomesta vietiin Kiinaan sahatavaraa kaikkien aikojen ennätysmäärä, ennakkoarvion mukaan noin miljoona kuutiometriä. Tämä ennakoi sahatavaran Aasiaan suuntautuvan viennin kasvua myös tulevaisuudessa.

Kiinteistökauppa piristymässä

Katsausvuonna tonttien kysyntä elpyi selvästi edellisen vuoden aallonpohjasta, ja myös lisämaiden myynti kääntyi kasvuun. Syitä tonttimarkkinoiden piristymiseen ovat yleisen taloustilanteen koheneminen ja ihmisten tulevaisuudenuskon voimistuminen.

Metsätilamarkkinoille on tullut useita metsiin sijoitavia rahastoja ja kilpailu isommista metsäkohteista on kiristynyt. Hintataso on noussut myös Tornatorin ydinalueilla.

”Monikäyttöisenä ja ekologisena raaka-aineena puulla on keskeinen rooli biotaloudessa.”

Megatrendi	Vaikutukset toimialaan ja Tornatoriin	Vastauksemme
Ilmastonmuutos	• Uusiutuvien raaka-aineiden ja kestävien energia-muotojen käytön lisääntyminen • Uusiutuvien materiaalien kasvava kysyntä • Metsien hiilinielun ja puun hiilivaraston merkityksen korostaminen • Sääolosuhteisiin liittyvien ääri-ilmiöiden vaikutukset metsiin	• Tehokas resurssien hyödyntäminen ja energiankulutuksen vähentäminen, uusiutuvan energian käyttö • Tuulivoiman aktiivinen kehittäminen • Vastuulliset toimittajavalinnat • Vastuullinen metsänhoito, metsien kasvun lisääminen ja metsäpinta-alan kasvattaminen • Metsien monimuotoisuuden vahvistaminen
Väestönkasvu ja kaupungistuminen	• Rakentamisen lisääntyminen, uusien markkinoiden syntyminen kestäväälle puurakentamiselle • Työvoiman siirtyminen kaupunkeihin haja-asutusalueilta • Keskiluokan kasvu ja kulutustottumusten muuttuminen, mm. kierrätettävien ruokapakkausten tarpeen lisääntyminen • Metsien merkityksen kasvaaminen virkistyskäytössä ja hyvinvoinnin lisääjänä	• Tuotetaan raaka-ainetta terveelliselle puurakentamiselle • Työnantajamielikuvan kehittäminen, vastuullinen työnantajuus • Biotalous kehittäminen, uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvien tuotteiden tarjonta • Vastuullinen puuntuotanto kestäviä pakkausmateriaaleja varten • Metsien aktiivinen tarjoaminen virkistyskäyttöön
Bio- ja kiertotalouden nousu	• Uusiutuviin raaka-aineisiin ja kiertotalouteen perustuvan liiketoiminnan lisääntyminen, biotalous keskeisessä roolissa • Biotalous luomat mahdollisuudet Suomen talouskasvulle, biotalous hallituksen kärkihankkeissa • Biotalous mahdollisuuksien ymmärryksen lisääntyminen Euroopassa	• Uusiutuvaan luonnonvaraan pohjautuvan liiketoiminnan kannattava ja pitkäjänteinen harjoittaminen • Biotalous kehittäminen vastuullisen puuntuotamisen myötä • Uusien metsien hyödyntämismahdollisuuksien etsiminen ja uudet liiketoimintamuodot, kuten mahan keruu ja muut luonnontuotteet
Digitalisaatio	• Paperin käytön jatkuva vähentyminen • Uusiutuvien pakkausmateriaalien kysynnän kasvaminen verkkokaupan yleistymisen ja väestönkasvun myötä • Verkkopalvelujen kasvu, uudet mahdollisuudet asiakkaiden palvelemiseksi	• Verkkopalveluiden kehittäminen asiakkaille • Metsänhoidon tehostaminen digitaalisten menetelmien ja IT-järjestelmien avulla • Uusien johtamisen työkalujen kehittäminen ja käyttöönotto
Sidosryhmien kasvavat odotukset	• Sääntely ja raportointivaatimusten lisääntyminen • Avoimen ja läpinäkyvän viestinnän merkityksen vahvistuminen • Vastuullisena yrityskansalaisena toimimisen merkityksen lisääntyminen • Kuluttajien ympäristötietoisuuden vahvistuminen ja sertifioitujen puun kysynnän kasvaminen	• Vastuullisuustyön kehittäminen, henkilöstön kouluttaminen • Toimialan vastuullisuushankkeisiin ja -ohjelmiin osallistuminen • Toimitusketjun tarkempi valvonta • Metsäomaisuuden kaksoissertifiointi • Vastuullisuus- ja sidosryhmäviestinnän kehittäminen

INVESTOINNIT JA PUUNKÄYTÖN LISÄYS

- Toteutuneet ja vahvistetut investoinnit, milj. m³
- Alustavat arviot suunnitelluista investoinneista, milj. m³

HAKKUIDEN LISÄYS SUOMESSA

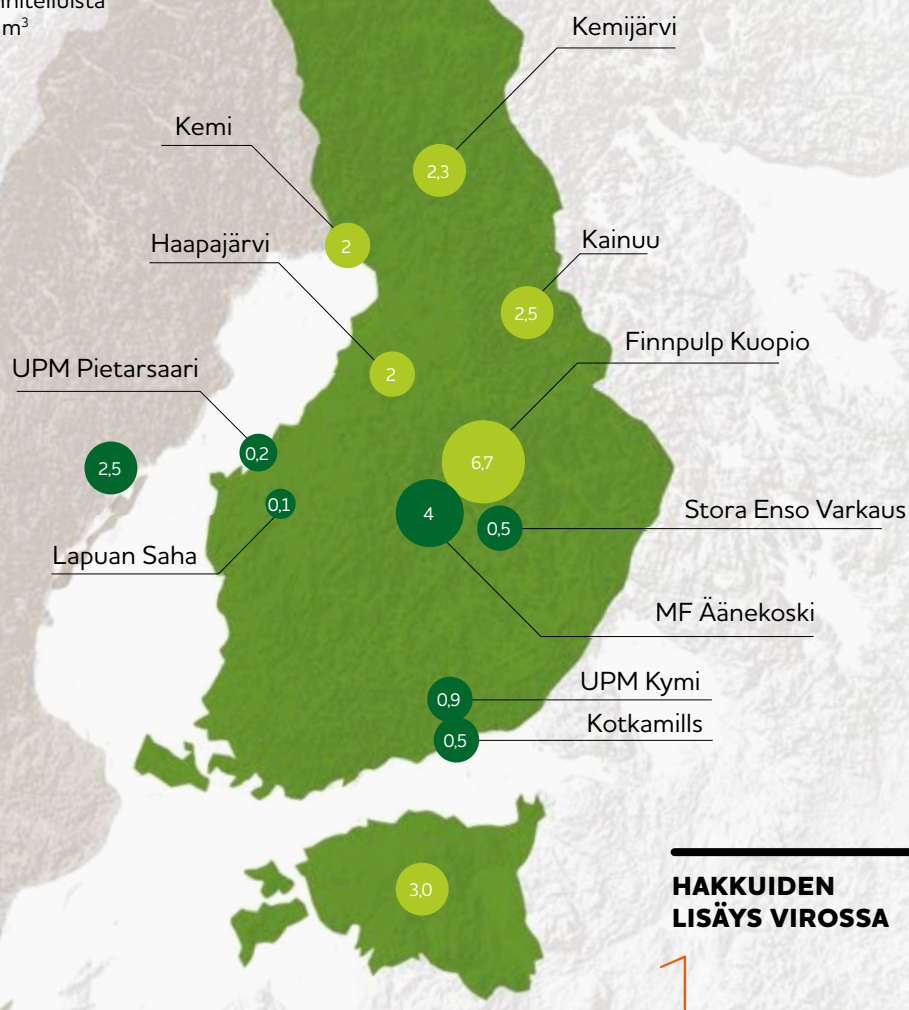
15
milj. m³

HAKKUIDEN LISÄYS RUOTSISSA

6
milj. m³

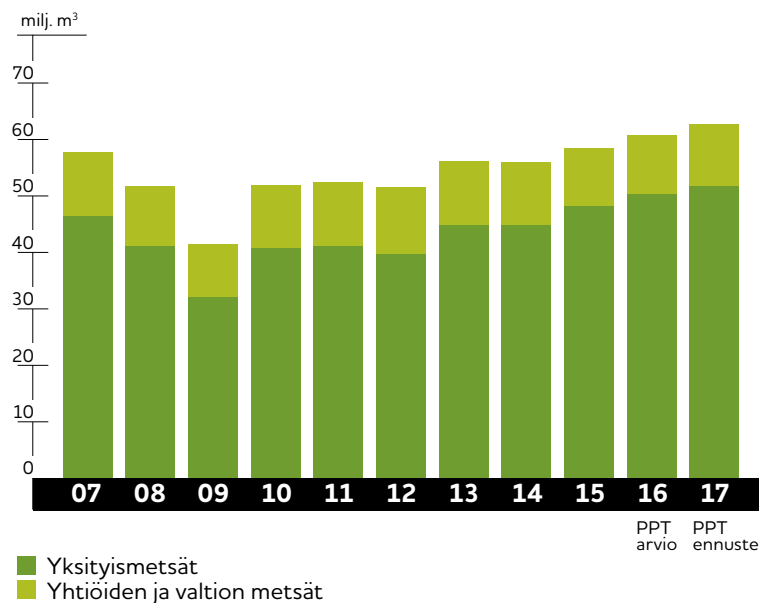
HAKKUIDEN LISÄYS VIROSSA

1
milj. m³

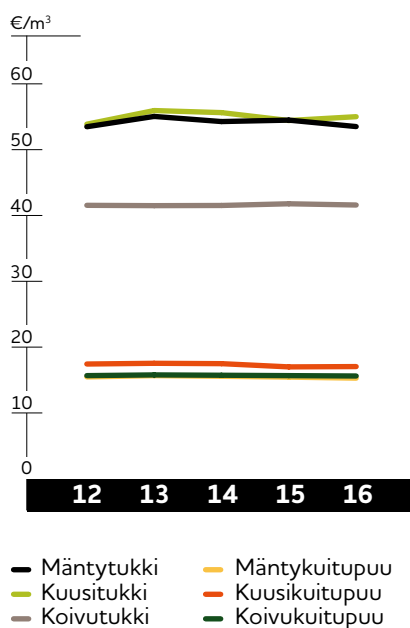
Lähde: Metsäteollisuus ry, Viron metsä- ja puuteollisuuden liitto

VUOSITTAISET MARKKINAHAKKUUT

Lähde: Luonnonvarakeskus,
Macrobond, PPT

TUKKI- JA KUITUPUUN KANTOHINNAT SUOMESSA (4 viikon liukuva keskiarvo)

Lähde: Luonnonvarakeskus,
Metsäteollisuus ry

STRATEGIA

KESTÄVÄÄ JA MONIPUOLISTA ARVONLUONTIA

Tornator kehittää liiketoimintaansa hyödyntämällä digitaalisuutta, solmimalla strategisia kumppanuuksia, kehittämällä osaamista ja investoimalla metsämaahan. Yhtiö etsii samalla uusia keinoja tuottaa sidosryhmilleen monipuolista lisäarvoa metsästä.

Katsausvuoden aikana yhtiö tehosti toimintaansa operatiivisilla muutoksilla ja otti käyttöönsä uudet strategiset suuntaviivat liiketoiminnan kehittämiseksi. Yhtiön toimintaa ohjaavat kolme painopistealuetta: kasvu, kilpailukyky ja johtaminen. Näistä kerromme tarkemmin seuraavilla aukeamilla.

MISSIO

LUOMME KESTÄVÄÄ
HYVINVOINTIA METSÄSTÄ.

VISIO

OLEMME KANSAINVÄLISESTI
ARVOSTETTU
METSÄTALOUDEN OSAAJA.

KASVU

Laajennamme toimintaamme strategisilla
ydinalueilla, valittujen yhteistyökumppaneiden
kanssa synergiaetuja hakien.

KILPAILUKYKY

Hyödynnämme metsävarojamme ja
maaomaisuuttamme tehokkaasti ja
monipuolisesti kestävyysperiaatteita noudattaen.

JOHTAMINEN

Huolehdimme hyvinvoinnistamme
ja osaamisestamme tulevaisuuden
tarpeet huomioiden.

ARVOT

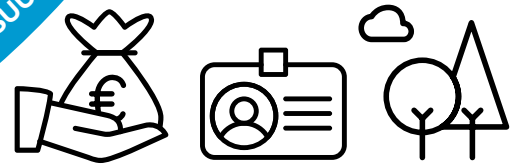
Yhteishenki – kyky ja tahto työskennellä yhdessä

Muutoshakuisuus – halu omaksua
uusia toimintatapoja

Tuloksellisuus – toimiminen
tulostavoitteiden mukaisesti

Vastuullisuus – vastuu työn laadusta,
ympäristöstä ja suhteista sidosryhmiin

VASTUULLISUUS

VASTUULLISUUS ON EROTTAMATON OSA LIIKETOIMINTAA

Tornator sitoo taloudellisen, sosiaalisen
ja ympäristövastuun kiinteäksi osaksi
liiketoimintaansa, jossa yhtiön toimintaa
ohjaavat kaikille toimintamalle
yhteiset vastuullisen liiketoiminnan
periaatteet (Code of Conduct).

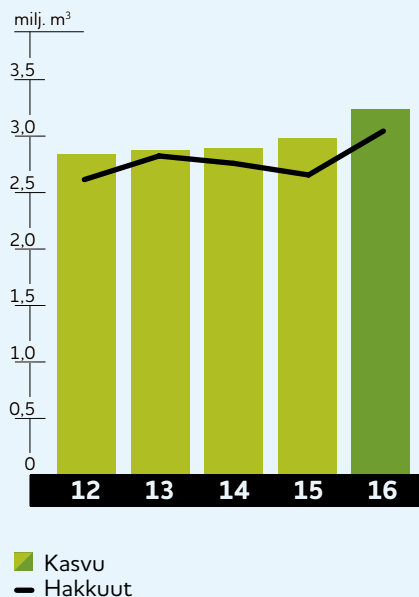
Yhdistämällä tehokkaan metsätalouden
talousmetsien luonnonhoitoon,
suojelemalla arvokkaita elinympäristöjä
ja huolehtimalla työllistävyydestään
yhtiö varmistaa, että ympäristöarvot,
luonnon monimuotoisuus ja ihmisten
hyvinvointi toteutuvat yhtiön koko
vaikutuspiirissä lainsäädännön ja
sidosryhmien odotusten mukaisesti.

KASVU

HALLITTUA LAAJENTUMISTA JA KESTÄVÄÄ KASVUA

Metsäalan investointien ja puunkäytön lisääntymisen myötä Tornatorin puun myynnin liikevaihto kasvoi ennätyksellisesti. Yhtiö vähensi metsätilojen myyntiä, mikä myös pienensi myyntituottoja merkittävästi. Tornator hakee aktiivisesti mahdollisuuksia laajentaa toimintaansa strategisesti valituilla ydinalueillaan.

TORNATORIN METSIEN KASVU JA HAKKUUT

Tornatorin tavoite on kasvaa hallitusti sekä tuottaa lisää arvoa omistajille ja sidosryhmille. Vankan pohjan tavoitteelle luovat ammattitaitoinen henkilöstö ja korkeatasoinen johtaminen. Kasvua haetaan nykyisessä ydinliiketoiminnassa sekä uudessa metsäbio-talouteen perustuvassa liiketoiminnassa Suomessa ja ulkomailla.

Taloudellisesti epävarmasta toimintaympäristöstä huolimatta Tornatorin puunmyynnin liikevaihto nousi voimakkaasti kaikissa yhtiön toimintamaissa vuonna 2016. Tornator vastaa lisääntyvään puunkäyttöön optimoimalla metsiensä tuoton pitkällä aikavälillä sekä nostamalla kestäviä hakkuusuunnitteitaan.

Kasvua kaikissa toimintamaissa

Yhtiön pitkäjänteinen panostus kestäväan metsä-talouteen ja laadukkaaseen metsänhoitoon näkyi metsien runsaana kasvuna Suomessa, mistä johtuen kestävää hakkuusuunnitetta korotettiin 50 000 kuutiometriä. Hyvän kysynnän ansiosta puun myynnin liikevaihto nousi seitsemän prosenttia. Lisäksi yhtiö päätti aloittaa Suomessa monivuotisen lannoitusohjelman, joka parantaa metsien kasvua ja elinvoimaisuutta.

Tornatorin kasvu jatkui myös Virossa, kun tytäryhtiö Tornator Eesti OÜ laajensi metsäomaisuuttaan ostamalla maata noin 4 000 hehtaarin verran. Tällä hetkellä yhtiö on suurin yksityinen maanomistaja Virossa noin 57 000 hehtaarin maaomaisuudellaan.

Viimeaikaisten hankintojen ja metsien käytön tehostamisen myötä Viron tytäryhtiön puun luovutuksen liikevaihto kasvoi lähes 60 prosenttia. Tornator Eesti OÜ solmi pitkäaikaisen puukauppasopimuksen, joka varmistaa menekin merkittävälle osalle yhtiön vuotuisista hakkuumahdollisuuksista. Tätä toimintamallia on tarkoitus laajentaa.

Romaniassa Tornator hyödynsi olemassa olevaa metsäomaisuutta entistä tehokkaammin ja monipuolisemmin. Puun kysyntä oli hyvä ja hinta korkealla, minkä seurauksena Romanian tytäryhtiössä tehtiin ennätys niin liikevaihdossa kuin -voitossakin.

Yhtiö odottaa tasaista kasvua kaikkien toimintamaidensa osalta myös tulevina vuosina.

Metsiä hyödynnetään monipuolisesti

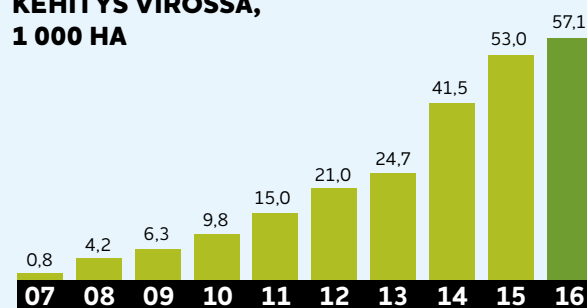
Muut kuin puunmyynnin tuotot olivat noin 12 prosenttia kokonaistuotoista. Tornator pyrkii aktiivisesti tunnistamaan ja hyödyntämään toimialaan liittyvät ajankohtaiset kehityssuunnat ja markkina-trendit.

Yhtiö on ollut mukana perustamassa Suomen Puukauppa Oy:tä, joka aloittaa toimintansa vuonna 2017. Uusi verkkoportaalit tehostaa markkinoiden toimintaa sekä parantaa puun kysynnän ja tarjonnan kohtaamista. Sen myötä aukeaa uusia kasvun mahdollisuuksia, kun puuta voidaan tuoda markkinoille entistä asiakaslähtöisemmin ja joustavammin.

Tornatorin tavoitteena on löytää yhä monipuolisempia tapoja hyödyntää metsiään. Omalla toiminnallaan yhtiö mahdollistaa laajan virkistys- ja harrastustoiminnan metsissään. Maiden vuokraaminen tuulivoiman käyttöön tarjoaa kiinnostavia mahdollisuuksia, ja yhtiö on aktiivisesti mukana tuulivoiman kehittämiseen liittyvissä hankkeissa ja projekteissa.

Kasvunäkymät ovat hyvät myös luonnontuotetuotemerialalla, jossa kysyntää on tunnistettu globaalisti. Katsausvuonna Tornator aloitti kokeilun koivunmahlan keräyksessä Nordic Koivun kanssa.

TORNATORIN METSÄOMAISUUDEN KEHITYS VIROSSA, 1 000 HA

KANSAINVÄLISTÄ KASVUA

Tornator on hakenut kasvua ja riskien hajauttamista myös Suomen ulkopuolelta. Ensimmäiset investoinnit Viroon tehtiin vuonna 2007. Metsäomaisuuden kasvu on jatkunut vuosittain, ja vuonna 2014 Tornator Eesti OÜ:sta tuli maan suurin yksityinen metsänomistaja.

Pelkkä metsän omistaminen tai metsäomaisuuden hyödyntäminen puuvarjoja myymällä ei kuitenkaan takaa jatkuvuutta. Tornatorille metsäomaisuuden arvon kasvattaminen ja metsänhoidon kehittäminen ovat olleet alusta alkaen keskeisiä periaatteita. Tavoitteet eivät ole pelkästään määrällisiä, vaan myös menetelmien kehittämisellä, laadun varmistamisella ja kustannustehokkuudella varmistetaan metsien monipuolinen ja kestävä hyödyntäminen tulevaisuudessa.

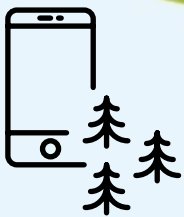
Tornator on luonut Virossa oman tapansa toimia hyödyntämällä maan mahdollisuuksia, kuten paikallista pienyritysjäyttyä. Suuri osa maastotoista tehdäänkin muiden kuin oman henkilöstön voimin. Tornator-konsernin oma toiminnanohjausjärjestelmä, TornaApps, on muunneltu vastaamaan Viron toimintaympäristöä. Tämä yhdessä Viron omien edistyskellisten tietotekniikkasovellusten kanssa mahdollistaa tehokkaan toiminnan ohjauksen ja seurannan sekä metsävarojen hallinnan.

Biotalousluoden luomaan kasvavaan puun kysyntään Tornator on valmistautunut mm. metsien sertifiointilla. Tornator liittyi PEFC ryhmäsertifikaattiin 2016 alussa ja sai oman metsänhoidon FSC sertifikaatin (FSC-C132610) marraskuussa 2016. Myös puukauppamuotoja on kehitetty metsäomaisuuden kasvaessa.

KILPAILUKYKY

HUIPPUOSAAMINEN JA MITTAVAT PUUVARAT TAKAAVAT KILPAILUKYVYN

Tornatorin tavoitteena on olla halutuin kumppani puukaupassa ja siihen liittyvissä palveluissa. Yhtiön kilpailuetuja ovat mittavan metsäomaisuuden takaama toimitusvarmuus, uusiutuvan luonnonvaran kestäväan käyttöön perustuva liiketoiminta ja henkilöstön korkeatasoinen osaaminen.

**DIGITAALISEN
METSÄOSAAMISENSA
AVULLA TORNATOR HYÖDYNTÄÄ
MAAOMAIUUTTAAN
OPTIMAALISELLA TAVALLA
ASIAKKAIDEN TARPEET
HUOMIOIDEN.**

Tornatorilla on kaikki edellytykset olla johtava biotalouden osaaja ja kestäväan metsänhoidon suunnan-
näyttävä. Yhtiö erottuu muista alan toimijoista siten,
että se on kyennyt yhdistämään metsätalouden,
metsäympäristön hoidon, maankäytön ja korkea-
tasaisen ICT-osaamisen yhteen kattavaan tieto-
järjestelmään.

Viime vuosina Tornator on nostanut asiakaslähtöisen palvelun toimintansa kärkeen. Yhtiössä on nimitetty uusia asiakasvastaavia ja toimihenkilöitä on koulutettu palveluiden kehittämiseksi. Digitaalisen osaamisensa myötä yhtiö voi hyödyntää maaomaisuuttaan kestäväällä ja optimaalisella tavalla asiakkaiden vaihtuvia tarpeita palvellen.

Yhtiö tarjoaa pitkäaikaisille asiakkailleen valmiita ja hyvin suunniteltuja hakkuukohteita. Laaja metsäomaisuus mahdollistaa monipuolisten hakkuukoh-
teiden tarjonnan.

Tuottavuusohjelmalla tehostetaan toimintaa

Vuonna 2016 toteutettu prosessipohjaiseen toimintatapaan siirtyminen loi edellytykset entistä kilpailukyisemmälle toiminnalle. Yhtiössä käynnistettiin kustannussäästöihin ja tulojen lisäykseen tähtäävä tuottavuusohjelma, jonka myötä tavoitellaan yhteensä viiden miljoonan euron parannusta tuottavuuteen.

Ohjelman keskiössä ovat muun muassa yhtiön tietojärjestelmien kehittäminen ja uusien toimintamenetelmien hyödyntäminen prosessipohjaisessa organisaatiossa.

Katsausvuonna Tornator paransi tuottavuuttaan hakemalla kustannustehokkaampia menetelmiä metsänhoitotöihin. Metsävarojen hallintaa ja leimikon suunnittelua tehostettiin erilaisten digitaalisten työkalujen avulla. Lisäksi metsämaakauppojen hinnoittelun tueksi otettiin käyttöön uusi tuottoarvoon perustuva laskentajärjestelmä.

Tornatorin henkilöstön korkeatasoinen osaaminen palvelee yhtiön omien prosessien lisäksi myös asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeita. Syksyllä suoritetun kyselyn mukaan Tornatorin asiakastyytyväisyys on erittäin hyvällä tasolla ja asiakaspalvelun koettiin kehittyneen positiivisesti.

Kaksoissertifiointi vahvistaa myös asiakkaiden kilpailukykyä

Tornator parantaa ammattimaisella ja vastuullisella metsänhoidolla myös asiakkaidensa kilpailukykyä. Yksi merkittävimpiä tapahtumia liiketoiminnan taustalla on viime vuosina ollut kaksoissertifioitun puun vakiinnuttaminen yhtiön kilpailueduksi.

Tornatorin kaikki Suomen metsät ovat kaksoissertifioituja ja yhtiö on maan suurin FSC-sertifikaatin haltija. Marraskuussa yhtiö hankki FSC-sertifioinnin Viron metsäomaisuudellensa ja loppuvuodesta FSC-auditointi suoritettiin myös Romanian metsien osalta.

VIRON METSILLE FSC-SERTIFIKAATTI

Tornatorin virolaiselle tytäryhtiö Tornator Eesti OÜ:lle myönnettiin FSC Metsänhoidon sertifikaatti vuoden 2016 lopussa. Tornatorin Viron metsät ovat nyt kaksoissertifioituja, sillä yhtiö liittyi kuluneen vuoden alusta myös kansalliseen PEFC-ryhmäsertifikaattiin.

”Tornator Eesti on tunnettu toimija, jonka liikevaihto on kasvanut vuosittain. Sertifioinnilla haluamme varmistaa, että puun kysyntä säilyy hyvänä tulevaisuudessakin ja että asiakkaiden tarpeet huomioidaan entistä paremmin”, Tornatorin Baltian asioista vastaava päällikkö **Matti Kuusisto** sanoo.

Virallinen FSC-sertifiointiprosessi käynnistettiin alkuvuodesta, mutta valmisteluja oli tehty jo aiemmin yhteistyössä emoyhtiön kanssa. Sertifioinnin yhteydessä ohjeistuksia päivitettiin ja yhtiön henkilöstöä koulutettiin laajamittaisesti. Toteutusta Viron yhtiössä koordinoi metsävarapäällikkö **Tõnis Tõnisson** ja auditoinnin suoritti virolainen NEPCon OÜ.

Sertifioitun puun kysyntä on kasvanut jatkuvasti viime vuosina. Kiinnostus FSC-sertifiointia kohtaan on lisääntynyt myös Virossa, jossa vain pieni osa yksityismetsistä on FSC-sertifioitu. ”Maan suurimpana yksityisenä metsänomistajana haluamme toimia suunnannäyttäjänä vastuullisessa metsätaloudessa. Yhtiön jatkuva kehittäminen on meille tärkeää”, Tõnis Tõnisson sanoo.

JOHTAMINEN

JOHTAMINEN KASVUN JA KILPAILUKYVYN AJURINA

Korkeatasoinen johtaminen on Tornatorin toiminnan perusta. Sen myötä varmistetaan henkilöstön hyvinvointi, osaamisen kehittyminen ja kilpailukykyinen toiminta. Vuonna 2016 yhtiö siirtyi prosessipohjaiseen toimintamalliin.

"Vuonna 2016 Tornator on panostanut erityisesti johtamisen kehittämiseen ja osaamisen syventämiseen."

Tornatorille on tärkeää huolehtia henkilökuntansa sitoutumisesta, hyvinvoinnista ja kehittymismahdollisuuksista. Yhtiön tavoitteena on erinomainen johtaminen, sillä sen avulla mahdollistetaan hallittu ja kannattava kasvu sekä kilpailukykyinen toiminta niin markkinoilla, työnantajana kuin yrityskansalaisenakin.

Johtamista kehitetään systemaattisesti

Toimintamallimuutoksen myötä Tornator on panostanut erityisesti johtamisen kehittämiseen ja osaamisen syventämiseen. Vuoden 2016 aikana esimiestehtävissä toimiville henkilöille on tarjottu aiempaa enemmän kohdennettuja koulutuksia ja yhtiön sisäistä tiedonjakoa on tehostettu.

Yhtiön johtamista on systematisoitu ja siten helpotettu esimiesten ajankäyttöä ja vuosittaisten toimenpiteiden suunnittelua. Hallituksen ja johtoryhmän toiminnasta tehtyjen selvitysten perusteella hallitus-työtä on täsmennetty ja yhtiön johdon työnkuvia ja -jakoa on tarkennettu.

Johtamisen osalta toteutetut muutokset on viety läpi tiiviissä yhteistyössä henkilöstön kanssa ja yhdessä tekemistä tullaan korostamaan myös jatkossa. Loppuvuodesta yhtiössä toteutetun työtyytyväisyyskyselyn mukaan henkilökunnan työhyvinvointi ja -tyytyväisyys ovat erittäin korkealla tasolla. Tämä on selvä merkki siitä, että muutokset on toteutettu oikealla tavalla.

Esimiestyöhön, henkilöstön kehittämiseen ja työturvallisuuteen liittyviä asioita käsitellään laajemmin Henkilöstö-osiossa sivuilla 34–38.

Digitalisaatio luo uusia mahdollisuuksia johtamiselle

Tornatorin metsävarojen käyttö ja työn suunnittelu perustuu digitaalisessa muodossa olevaan tietoon. Yksi yhtiön strategista tavoitteista on parantaa johtamista digitaalisen datan avulla. Tavoitteen toteuttamiseksi yhtiössä luotiin uusi ICT-strategia, jonka myötä digitalisaation tuomia mahdollisuuksia pyritään hyödyntämään aiempaa tehokkaammin.

Uusien johtamisen työvälineiden avulla yhtiö voi parantaa metsiensä hyödyntämistä huomattavasti. Toiminnanohjausjärjestelmä TornaAppsin avulla laajoja metsäpinta-aloja voidaan hallinnoida tehokkaasti. Metsätalouden suunnitteluun liittyvässä päätöksenteossa hyödynnetään noin sataa eri kartatasoa, joista osa perustuu ilmasta käsin kerättyyn laserkeilausdataan.

Vuoden 2016 aikana Tornator on myös vahvistanut identiteettiään ja kirkastanut brändiään avoimella ja aktiivisella viestinnällä. Jatkossa yhtiön tavoitteena on viestiä vastuullisuudesta entistä näkyvämmiin ja vahvistaa samalla otettaan yhteiskunnallisissa vaikuttamistyöissä.

TEHOKKUUTTA JA SUJUVAA TIEDONKULKUA

Vuonna 2016 toteutettu prosessipohjaiseen toimintamalliin siirtyminen oli suuri muutos henkilöstön näkökulmasta. Kevään aikana suoritettujen henkilöarviointien ja haastatteluiden myötä koko metsätalousväen työnjako ja roolitukset määriteltiin uudelleen.

Muutokset työnkuissa toivat henkilöstölle uusia haasteita. Omalla kohdallani toimintamallien muutos merkitsi uusia työtehtäviä sekä esimiesvastuun ja maantieteellisen vastuun kasvamista. Uuteen rooliin perehtyminen on sisältänyt koulutuksia, joiden myötä toimintaa on yhtenäistetty ja vastaan tulleita haasteita ratkottu yhdessä.

Uudistusten myötä Tornatorin esimiesosaaminen on parantunut huomattavasti sekä tiedonkulku ja palautteenantokulttuuri ovat kehittyneet. Säännölliset seurantalaverit ovat tuoneet tehokkuutta työskentelyyn ja olleet apuna kokemusten jakamisessa.

Muutokseen liittyvistä haasteista huolimatta koen, että uudistukset ovat selkeyttäneet työtehtäviä ja vieneet organisaatiota parempaan suuntaan. Kehittämistyö jatkuu tulevina vuosina.

Pasi Juntunen,
Metsätalouden operaatioesimies

VASTUULLISUUS

Määrittääkseen olennaisimmat vastuullisuusteemat Tornator on kuunnellut sidosryhmiään ja arvioinut esiin nousseita teemoja liiketoiminnan näkökulmasta. Analyysin pohjalta on identifioitu kymmenen kaikkein merkittävintä näkökohtaa, jotka luovat tärkeän pohjan yhtiön vastuullisuustyölle ja -raportoinnille.

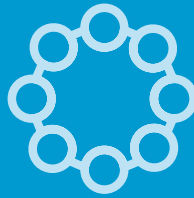
OLENNAISIMMAT VASTUULLISUUSTEEMAT

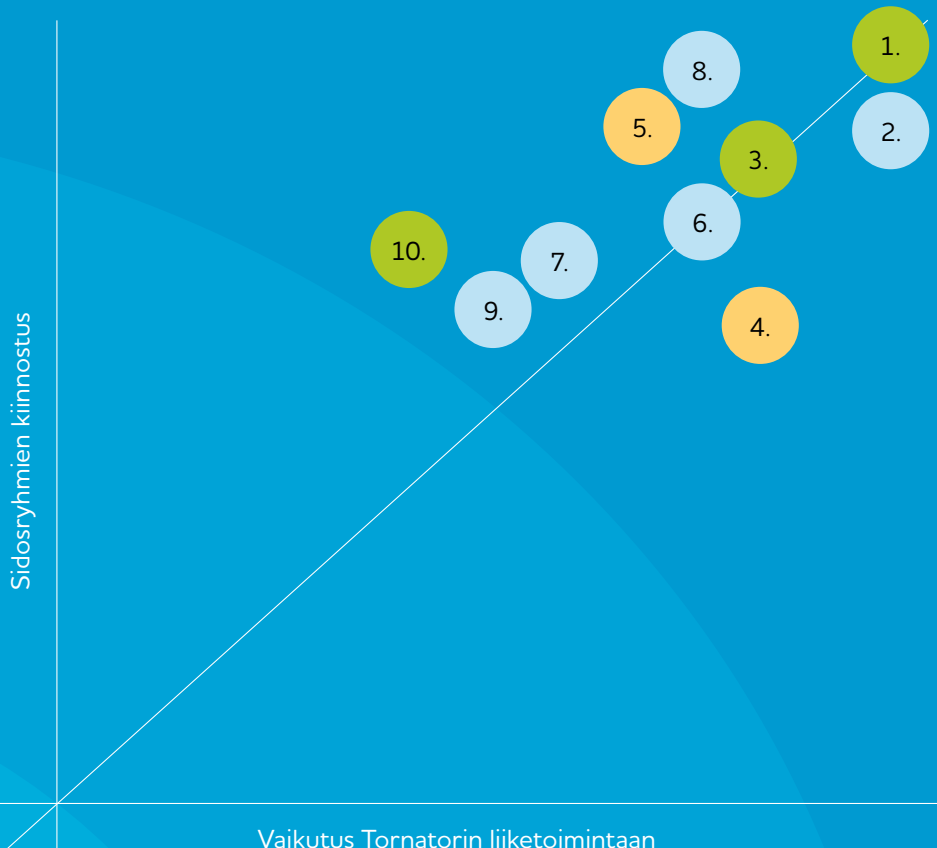
YMPÄRISTÖ

SOSIAALINEN

YHTEISKUNTA

1

Kestävä metsätalous

2

Taloudellinen kannattavuus

3

Metsäsertifointi ja puun alkuperä

4

Henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi

5

Työturvallisuus arvoketjussa

6

Eettinen liiketoiminta ja hyvä hallintotapa

7

Paikalliset taloudelliset vaikutukset

8

Sidosryhmävuorovaikutus

9

Verojalanjälki

10

Hiilijalanjälki – hiilen sidonta

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN

VASTUULLISUUS LIIKETOIMINNAN KESKIÖSSÄ

Tornatorin yritysvastuu näkyy jokaisen työntekijän tavassa toimia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti vastuullisella tavalla. Yhtiö on sitoutunut viestimään kaikesta toiminnastaan avoimesti ja läpinäkyvästi.

Tornatorin yhteiskuntavastuu perustuu yhtiön hallituksen linjauksiin ja strategiaan ja on erottamaton osa työntekijöiden jokapäiväistä toimintaa. Yhteiskuntavastuun keskiössä on kannattavan liiketoiminnan turvaaminen toimimalla eettisesti ja vastuullisesti talouteen, henkilöstöön, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvissä asioissa.

Vastuullisuusajattelu ohjaa Tornatorin johtamiskäytänteitä ja johtamisen vuosisuunnittelua. Yhtiön hallitus on hyväksynyt vastuullisen liiketoiminnan periaatteet (Code of Conduct) sekä ympäristöperiaatteet, jotka ohjaavat yhtiön toimintaa. Sisäisten periaatteiden lisäksi kestävää metsätaloutta määrittävät PEFC- ja FSC-sertifiointijärjestelmien mukaiset kriteerit sekä toimintamaiden lainsäädäntö.

Yhtiön eri toimintojen päälliköt ja maajohtajat vastaavat osaltaan kestävien toimintatapojen integroinnista jokapäiväiseen työhön. Yritysvastuun toteutumista seurataan osana toiminnon sisäistä valvontaa sekä ulkopuolisten auditointien, tilintarkastuksen ja sisäisen tarkastuksen kautta. Konsernin yhteisestä koordinaatiosta ja ohjeistuksesta vastaa toimitusjohtaja, apunaan johtoryhmä ja yritysvastuupäällikkö.

Olennaisuusanalyysi ohjaa liiketoimintaa

Olennaisuusanalyysin avulla Tornator kartoitti keskeisiä liiketoimintaansa ohjaavia vastuullisuusteemoja. Kartoituksessa huomioitiin liiketoiminnan ja yritysvastuun painopisteitä taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien näkökohtien osalta.

Analyysissä kaikkein tärkeimmiksi teemoiksi nousivat muun muassa kestävä metsätalous, taloudellinen kannattavuus, metsäsertifointi ja henkilöstön osaaaminen. Olennaisuusmatriisi keskeisimmistä teemoista löytyy viereiseltä sivulta.

Olennaisuusanalyysin pohjana käytettiin sidosryhmäkyselyjä ja omistajien näkemyksiä. Analyysin kautta Tornator sai tarkemman kuvan keskeisten sidosryhmien odotuksista yhtiötä kohtaan, mikä loi hyvän lähtökohdan raportoinnin painopisteiden selkeyttämiselle.

Raportoinnissa siirryttiin GRI-ohjeistoon

Tornator kehittää vastuullisuusviestintäänsä jatkuvasti. Vuonna 2016 vuosikertomuksen viitekehyksenä on käytetty Global Reporting Initiativen (GRI:n) G4-ohjeistusta ensimmäistä kertaa. GRI-ohjeistoa on sovellettu suppean vaihtoehdon mukaan.

Vuosikertomuksessa keskitytään GRI-ohjeiston mukaisesti niihin tekijöihin, jotka ovat Tornatorin toiminnan kannalta keskeisiä. Tornatorin yritysvastuu on jaettu kolmeen osa-alueeseen: yhteiskunnasta, ympäristöstä ja henkilöstöstä huolehtimiseen. Tornatorin toimintaa näillä osa-alueilla käsitellään tarkemmin omissa osioissaan.

SIDOSRYHMÄT

AVOINTA JA AKTIIVISTA VUOROPUHELUA

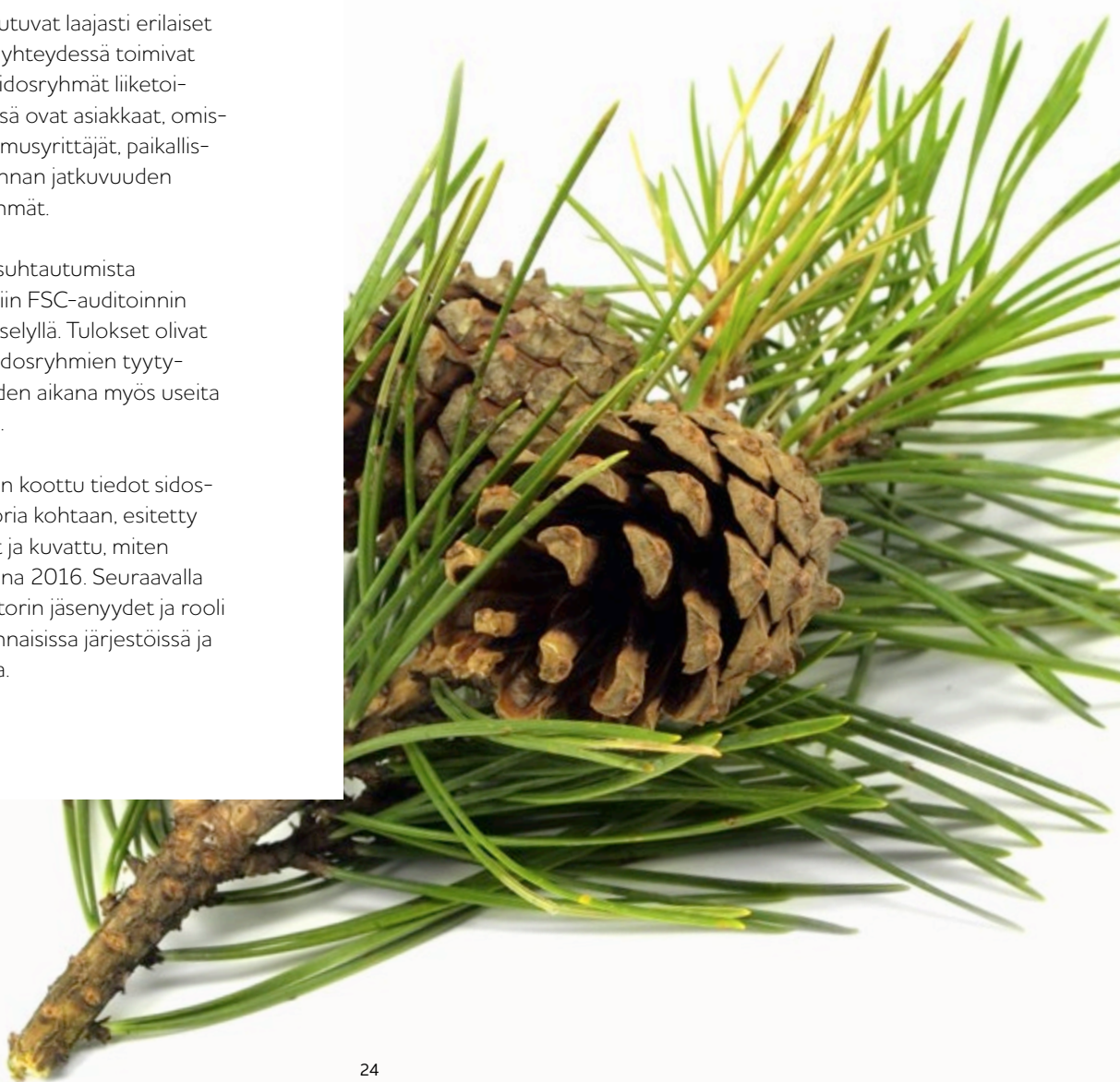
Tiivis ja vastuullinen sidosryhmäyhteistyö on yksi keskeisimpiä Tornatorin toimintaa ohjaavia periaatteita. Yhtiölle on tärkeää, että sen suhteet sidosryhmiin ovat välittömät ja että keskustelua käydään avoimesti eri osapuolten kanssa.

Tornatorin sidosryhmiin lukeutuvat laajasti erilaiset metsiä hyödyntävät ja niiden yhteydessä toimivat tahot. Yhtiön keskeisimmät sidosryhmät liiketoiminnan ja yritysvastuun piirissä ovat asiakkaat, omistajat, sijoittajat, järjestöt, sopimusyrittäjät, paikallisyhteisöt sekä muut liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta merkittävät sidosryhmät.

Vuonna 2016 sidosryhmien suhtautumista Tornatorin toimintaan mitattiin FSC-auditoinnin yhteydessä suoritettavalla kyselyllä. Tulokset olivat positiivisia ja niissä korostui sidosryhmien tyytyväisyys. Tornator järjesti vuoden aikana myös useita sidosryhmävierailuja metsiinsä.

Viereisen sivun taulukkoon on koottu tiedot sidosryhmien odotuksista Tornatoria kohtaan, esitetty viestinnässä käytetyt kanavat ja kuvattu, miten yhtiö vastasi odotuksiin vuonna 2016. Seuraavalla aukeamalla on esitelty Tornatorin jäsenyydet ja rooli vastuullisuuden kannalta olennaisissa järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa.

"Vuonna 2016 Tornator teki tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa."

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ 2016

	Tornatoriin kohdistuvat odotukset	Vuorovaikutuskanavat	Näin vastasimme odotuksiin
Asiakkaat	- Puun saatavuus (joustavuus) - Ennustettavuus - Pitkäjänteisyys - Luotettavuus - Asiantuntemus	- Kauppa- ja sopimus-neuvottelut - Informatiiviset verkkosivut	- Tornator tarjosi asiakkailleen: – PEFC- ja FSC-sertifioitua puuta – monipuolisesti tontteja – metsäpalstoja – maankäyttöoikeuksia
Omistajat ja sijoittajat	- Varma ja tasainen pitkän aikavälin tuotto - Riskienhallinta	- Hallitustyö - Sijoittajaviestintä	- Tornator järjesti sijoittajatapaamisia - Tiivis yhteistyö hallituksen kanssa - Operatiivinen tulos oli hyvä ja metsien arvo kohosi merkittävästi. Negatiivisia riskejä ei realisoitunut
Kumppanit ja yrittäjät	- Työn ennakoitavuus - Töitä tarjolla tasaisesti - Menetelmäkehityshankkeita yhteistyössä yrittäjien kanssa	- Vuosittaiset sopimus-neuvottelut - Tarkastuskäynnit työmaalla - Yhteistyötapaamiset	- Tornator työllisti yrittäjiä – Suomessa 120 – Virossa 40 – Romaniassa 260 - Osallistuminen Kehityshyppy metsänhoitoon -hankkeeseen (Luke)
Henkilöstö	- Työhyvinvointi - Metsurit: – töiden riittävyys – mahdollisimman pitkä työkausi - Toimihenkilöt: – vakautta työnantajana – mielenkiintoisia työtehtäviä – hyvää johtamista	- Yhteistyö- ja kehityskeskustelut - Yhteistoiminta henkilöstöryhmien kanssa - Tiivis lähiesimiestyö	- Ei irtisanomisia - Esimiehet pitivät tiiviisti yhteyttä metsureihin lomautusjakson aikana - Henkilökohtaisia koulutusmahdollisuuksia - Lähiesimiehiä koulutettiin varhaiseen välittämiseen - Hyvinvointipäivät, 9 tilaisuutta - Ehjänä eläkkeelle -ohjelma
Viranomaiset ja päätöksen-tekijät	- Ammattimaista toimintaa: laadukkaat suojeluesitykset (ELY-keskukset) - Laadukkaat suunnitelmat ja selvitykset tuulivoimakaavoituksessa (kunnat ja kaupungit) - Avoin ja nopea viestintä oleellisista asioista	Yhteistyötapaamiset	- Keskusteluja käytiin ennen virallista neuvottelua - Luontoseelvitykset liittyen käynnissä oleviin YVA-menettelyihin, 4 kpl - Erilaisia sidosryhmäretkeilyjä
Paikallisyhteisöt	- Ympäristön huomiointi tuulivoiman ja muun maankäytön yhteydessä - Alueellinen työllistävyys - Naapureiden ja muiden paikallisten kuuleminen - Lasten ja nuorten metsäosaamisen edistäminen - Paikallisiin hankkeisiin osallistuminen	- Osallistamistilaisuudet, esim. kyläillat ja työpajat - Postikyselyt ja verkkosivut - Palautteiden keruu ja käsittely	- Osallistamistilaisuudet (tuulivoima), 4 kpl - Kannatustoiminta alueellisesti: metsäalan opiskelijat, metsäkulttuuri sekä lasten ja nuorten liikunta - Mahdollisuuksien metsä -kampanjan kouluvierailut - Valuma-alueen kunnostushanke Tohmajärvellä - Kaikki palautteet käsiteltiin
Järjestöt ja työryhmät	- Kestävän kehityksen mukaiset tuotteet ja palvelut - Metsäsertifiointi - Metsästysmahdollisuuksien tarjoaminen ja riistan huomiointi	Tapaamiset, viesti	- Tornator tarjosi asiakkailleen PEFC- ja FSC-sertifioitua puuta - Tapaamiset SLL:n, WWF:n ja kansainvälisen FSC:n kanssa - Osallistuminen LUMO-, FORBIO-, Paahde-LIFE- ja Freshabit LIFE IP -hankkeisiin - Riistametsänhoidon edelläkävijät -hankkeeseen osallistuminen ja kokeilukohteiden tuottaminen - Metsästysvuokrasopimukset, n. 1 000 kpl
Media	Avoin ja nopea viestintä oleellisista asioista	- Lehdistötiedotteet - Sähköposti - Verkkosivut	- Esiintymiset ajankohtaisohjelmissa - Tiedotteet verkkosivuilla

TORNATORIN JÄSENYYDET JÄRJESTÖISSÄ JA TYÖRYHMISSÄ

Järjestö tai työryhmä	Tornatorin rooli
Suomi	
Metsäteollisuus ry	hallituksen jäsen, metsävaliokunnan jäsen, maapoliittisen toimikunnan jäsen, ympäristövaliokunnan jäsen, metsäympäristötoimikunnan jäsen, FSC-hankkeen ohjausryhmän jäsen, työmarkkinavaliokunnan jäsen
Suomen metsätieteellinen seura	jäsen
Maanomistajain liitto ry	jäsen
Bioenergia ry	jäsen
Suomen Tuulivoimayhdistys ry	jäsen
FSC Suomi – Vastuullisen metsänhoidon yhdistys ry	hallituksen varajäsen, talouskamarin jäsen, standardityöryhmän jäsen
FSC International	jäsen
Pohjois-Karjalan kauppakamari	jäsen
Etelä-Karjalan kauppakamari	jäsen
Työtehoseura	jäsen
Veronmaksajain keskusliitto ry	jäsen
Suomen Puukauppa Oy	hallituksen jäsen, ohjausryhmän jäsen, teknisen ryhmän jäsen
Suomen metsämuseosäätiö	hallituksen jäsen
INFRA ry	jäsen
Maa- ja metsätalousministeriön puumarkkinatyöryhmä	jäsen
Tapion metsäpolitiikkafoorumin ohjausryhmä	jäsen
Maatalous- ja ympäristöministerin round table -ryhmä	jäsen
Luonnonvarakeskuksen Strategic Advisory Board for Boreal Green Bioeconomy	jäsen
Itä-Suomen yliopiston FORBIO-hanke	ohjausryhmän jäsen, asiantuntijapaneelin jäsen
Romania	
Association of Private Forest Land Owners – PROFOREST	puheenjohtaja
Asociatia Forestierilor din Romania – ASFOR	jäsen
Asociatia Administratorilor de Paduri – AAP	jäsen
Viro	
Suomalais-eestiläinen kauppakamari, FECC	jäsen
Yksityismetsänomistajajärjestö Ühinenud Metsaomanikud	jäsen, jäsenyys kattojärjestöön Eesti Erametsaliit
Yksityismetsänomistajajärjestö Erametsaühing Eesti Metsaomanikud	jäsen, jäsenyys kattojärjestöön Eesti Erametsaliit

KORIVAARAN KOULULAISET METSÄPÄIVÄSSÄ

Toukokuussa 2016 Tornator ja Muhoksen Korivaaran alakoulu järjestivät yhdessä 125 oppilaalle metsäpäivän Pyhäkosken Lemmenpolulla. Päivän ohjelmaan kuului patikointia, metsäaiheisten rastien suorittamista ja kotieläintilaan tutustumista.

Päivän tavoitteena oli lisätä lasten metsätietoisuutta ja -tuntemusta. ”Metsäpäivän pääteemana oli jokamiehen oikeudet. Lisäksi kävimme läpi metsän omistukseen ja hallintaan sekä metsänhoitoon liittyviä perusasioita”, Tornatorin suunnitteluesimies **Heikki Tuomikoski** kertoo.

Patikoinnin päätteeksi lapset pääsivät tutustumaan Pakurilan pientilaan, jossa syötiin eväitä ja maisteltiin paikallisia luonnontuotteita. Nuotion äärellä lapsille kerrottiin puutuotteiden valmistuksesta, niiden nykypäivästä, historiasta ja tulevaisuudesta.

”Päivä oli positiivinen kokemus oppilaille. Opimme paljon uusia asioita, joita kerrattiin luokissa vielä pitkään retken jälkeen. Tämänkaltaisen yhteistyö tarjoaa lapsille käytännönläheisen ja mielekkään tavan oppia luonnosta”, Korivaaran koulun rehtori **Jukka Laine** kertoo.

YHTEISKUNTA

VASTUULLINEN METSÄTALOUS LUO HYVINVOINTIA

Ammattimaisella ja kannattavalla toiminnallaan Tornator kehittää vastuullista metsätaloutta, edistää suomalaista kilpailukykyä ja luo hyvinvointia koko yhteiskunnalle. Yhtiö on 50 suurimman yhteisöveron maksajan joukossa Suomessa.

Tornatorin tavoitteena on edistää hyvinvointia kaikissa niissä yhteisöissä, joissa se toimii. Tämä tapahtuu esimerkiksi luomalla työpaikkoja, maksamalla osinkoja ja veroja, huolehtimalla henkilöstön kehityksestä, edistämällä metsien monimuotoisuutta sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä paikallisyhteisöjen kanssa.

Yhtiö huolehtii sosiaalisesta vastuustaan muun muassa työllistämällä ja maksamalla merkittäviä yhteisöveroja hajaseuduilla. Vuosina 2002–2016 se on myynyt yli 27 miljoonaa kuutiometriä puuta Suomessa ja luonut sen kautta hyvinvointia laajasti koko yhteiskunnalle. Yhtiön omistamat metsät ovat samassa ajassa kasvaneet noin 33 miljoonaa kuutiometriä.

Tornatorin metsät ovat kansalaisten vapaassa virkistyskäytössä ja kasvava metsä toimii hiilinieluna auttaen ilmastomuutoksen ehkäisyssä.

Vastuullisuutta toimitusketjun alusta alkaen

Tornatorin keskeiset tehtävät metsätalouden toimitusketjussa ovat metsävarojen hallinta, metsien hoito, puunmyyntikohteiden suunnittelu, puunmyynti ja siihen liittyvien palveluiden myynti ja korjuuvallonta. Lisäksi yhtiö ylläpitää tieto- ja tieverkkoja, jotta asiakkaan toimitusketju puunkorjuusta jatkokäyttöön on mahdollisimman tehokas.

Tornator sijoittuu puuraaka-ainetoimittajana toimitusketjun alkupäähän ja yhtiön raaka-aineiden toimittajien määrä on vähäinen. Oman henkilö-

kunnan lisäksi yhtiö työllistää runsaasti sopimusyrittäjiä, joilla on merkittävä rooli metsätöiden toteuttamisessa. Metsänhoitotöiden osalta yhtiön merkittävien toimittajaryhmä on metsäpalveluyrittäjät ja puunkorjuun osalta puunkorjuuyrittäjät. Lisäksi toimittajiin lukeutuvat erilaisten materiaalien, suoja- ja turvavarusteiden, taimien, metsäkoneiden ja IT-alan toimittajat.

Keskeisiä kriteereitä toimittajien valinnassa ovat hinta, laatu ja toimitusvarmuus, minkä lisäksi sopimuskumppaneiden valintaa ohjaa tilaajavastuulaki. Yhtiö pyrkii käyttämään kaikissa toimintamaissaan pääasiassa paikallisia toimittajia ja vuonna 2017 yrittäjäyhteistyötä tullaan kehittämään entisestään. Yrittäjien työn laatua seurataan järjestelmällisesti ja kaikilta toimittajilta vaaditaan työsuojeluvaatimusten toteutumista.

Toiminnan vaikutuksia arvioidaan

Metsäyhtiönä Tornatorilla on merkittävä vaikutus luontoon sekä yhteisöihin, joissa se toimii. Tornator pyrkii toiminnassaan minimoimaan negatiiviset vaikutukset sekä maksimoimaan myönteiset vaikutukset ympäristölle ja yhteiskunnalle. Yhtiö on sitoutunut vastuulliseen ja eettiseen liiketoimintaan, ja edistää pohjoismaisia arvoja kaikissa toimintamaissaan. Paikallisten tutkimuslaitosten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja metsän- ja luonnonhoidon ohjeistukset päivitetään aina tuoreimman saatavilla olevan tiedon mukaisesti. Yhtiö on myös keskeisesti mukana kehittämässä uusia menetelmiä ja ohjeita.

*"Vuosina 2002–2016
Tornator on myynyt yli
27 miljoonaa kuutiometriä
puuta Suomessa ja luonut
sen kautta hyvinvointia
laajasti koko yhteiskunnalle."*

Metsän- ja luonnonhoitotoimen laatu, paikallisyhteisövaikutuksia sekä ympäristövastuun onnistumista arvioidaan vuosittain. Yhtiön metsät ovat FSC-sertifioituja ja paikallisyhteisöarvioinnit on toteutettu sen mukaisesti. Tulokset osoittivat, että yhtiö toimii kriteerien edellyttämällä tavalla, eikä negatiivisia vaikutuksia tai merkittäviä poikkeamia noussut esille.

Tornator kehittää jatkuvasti toimintansa vaikutusten arviointia sidosryhmiltä saatavan palautteen myötä. Yhtiön luoma puunkorjuun laadunarviointimenettely on vuonna 2016 laajennettu koskemaan kaikkia työlajeja ja vuonna 2017 menettely on tarkoitettu ottaa yhtiössä systemaattiseen käyttöön. Vuonna 2017 tavoitteena on kehittää menettelytapoja ja mittareita yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa kaikissa toimintamaissa.

Merkittävä veronmaksaja ja työllistäjä

Tornatorin metsät työllistävät merkittävästi ihmisiä, pääosin haja-asutusseuduilla, erilaisissa metsätöissä arviolta noin 900 henkilötyövuoden verran. Suorien työllistämisaikutusten lisäksi työpaikkoja syntyy myös metsäsektorin arvoketjussa.

Tornatorin verojalanjälki on merkittävä: yhtiö on kaikkein suurin yhteisöveron maksaja Etelä-Karjalassa, minkä lisäksi se maksaa runsaasti yhteisöveroja hajaseuduilla. Yhtiö tuottaa hyvinvointia laajasti koko Suomen alueelle, sillä sen metsät sijaitsevat yhteensä 110 kunnan alueella.

METSÄALA TUTUKSI MAAHANMUUTTAJILLE

Tornator ja Lapin metsäpalvelut Oy tarjosivat yhteistyössä työharjoittelujakson työttömille maahanmuuttajille kesällä 2016. Kolmen viikon ajan 14 burmalaista ja somalialaista opiskelijaa harjoittelivat metsänistutusta ja -raivausta metsänhoitotyömailla Torniossa.

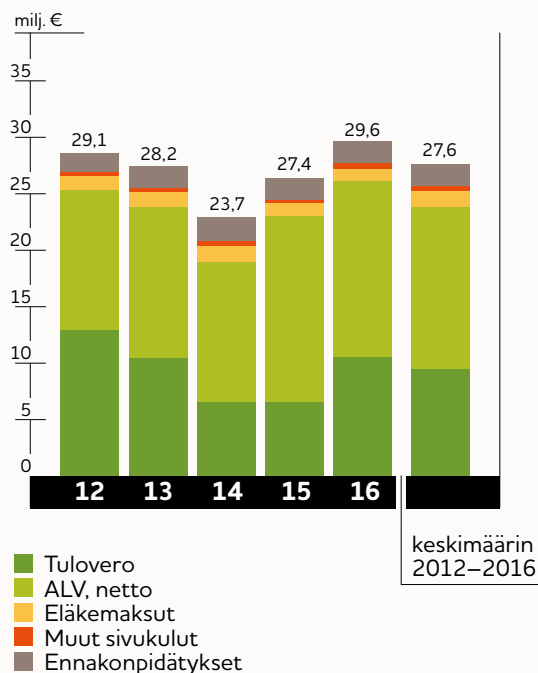
"Työharjoittelu on hyvä tapa tutustuttaa maahanmuuttajat suomalaiseen työelämään ja tehdä metsäalaa tutuksi. Olemme mielellämme tukemassa kotoutumista ja innostamassa alalle uusia osaajia", Tornatorin operatioesimies **Heikki Aarnipuro** sanoo.

Harjoittelu oli osa Ammattiopisto Lappian ja Pohjois-Pohjanmaan TE-palveluiden projektia, jonka toimesta maahanmuuttajilla on ollut mahdollisuus opiskella metsätalousalaa. Työhön perehdyttäminen toteutettiin osana Kemin kaupungin Valmiudet kuntoon -hanketta.

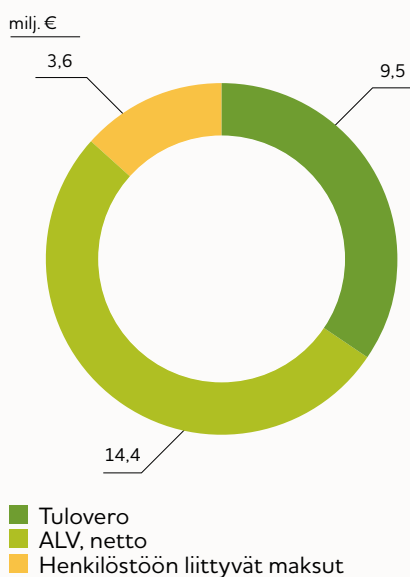
Hankkeen tavoitteena oli edistää työelämän monimuotoisuutta sekä vahvistaa maahanmuuttajien ammatillista osaamista ja suomalaiseen työelämään kiinnittymistä.

"Työtehtäviin kuului istuttamista, ennakko- ja varhaisperkausta ja taimikonhoitoa. Opiskelijat olivat todella motivoituneita ja ahkeria, keskustelut jatkosta käynnistettiin saman tien", Lapin metsäpalveluiden toimitusjohtaja **Risto Kelloniemi** kertoo tyytyväisenä.

TORNATORIN VEROJALANJÄLKI

YHTEISKUNNALLE VUOSITTAIN MAKSETUT VEROT JA MUUT MAKSUT KESKIMÄÄRIN V. 2012–2016

TALOUDELLISEN LISÄARVON TUOTTAMINEN SIDOSRYHMILLE

1 000 euroa		2016	2015	2014
Tuotettu lisäarvo				
Asiakkaat	Asiakkailta saadut tuotot	100 120	117 147	95 036
Tuotettu lisäarvo yhteensä		100 120	117 147	95 036
Jaettu lisäarvo				
Urakoitsijat ja muut toimittajat	Tuotteiden ja palveluiden ostot	24 211	33 842	22 904
Omistajat	Tilikauden aikana maksetut osingot	30 000	21 000	22 000
Rahoittajat	Korko- ja rahoituskulut, netto	20 591	20 599	26 030
Yhteiskunta	Verot	9 556	10 061	7 072
Henkilöstö	Palkat, palkkiot ja henkilösivukulut	8 439	8 604	9 409
Jaettu lisäarvo yhteensä		92 797	94 105	87 415
Jäljelle jäävä lisäarvo		7 323	23 042	7 621
Verot maittain				
Suomi		9 155	9 746	6 854
Viro		225	180	106
Romania		176	135	112
Yhteensä		9 556	10 061	7 072

YMPÄRISTÖ

PITKÄJÄNTEISTÄ JA KESTÄVÄÄ METSÄTALOUTTA

Tornator hoitaa metsiään ympäristörasituksia minimoiden ja metsien monimuotoisuutta turvaten. Yhtiön metsät toimivat merkittävänä hiilinieluna ja -varastona ilmastonmuutosta ehkäisten.

Vastuun kantaminen ympäristöstä on kiinteä osa Tornatorin liiketoimintaa. Yhtiö on laatinut arvojensa pohjalta kestävyysajattelun mukaiset ympäristöperiaatteet, jotka ohjaavat kaikkea toimintaa ja luovat pohjan konsernin vastuullisuusohjelmalle.

Tornatorin metsät toimivat merkittävänä hiilinieluna ja -varastona. Hyvin hoidetut ja nopeasti kasvavat metsät sitovat hiiltä ikääntyneitä metsiä tehokkaammin ja hiilivarastot säilyvät puusta valmistetuissa tuotteissakin vielä pitkiä aikoja. Talousmetsien luonnonhoidolla ja metsien suojelulla yhtiö huolehtii metsiensä kasvukyvystä ja monimuotoisuudesta sekä varmistaa niiden tehokkaan toiminnan ilmastonmuutoksen ehkäisyssä.

Kertomusvuonna yhtiössä aloitettiin hiilijalanjäljen laskentaprojekti, jonka tulokset ovat käytössä vuonna 2017. Projektissa huomioidaan sekä päästöt että hiiltä sitova ja varastoiva vaikutus. Yhtiön päästöt ovat hyvin pienet suhteutettuna metsien positiiviseen kokonaisvaikutukseen.

Tornator arvioi toimintansa ympäristövaikutuksia jatkuvasti ja pyrkii hallitsemaan niitä jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti. Yhtiö edellyttää kaikilta yhteistyökumppaneiltaan ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuutta.

Sertifioinnit ohjaavat metsänhoitoa

Tornatorin Suomessa ja Virossa sijaitsevat metsät on sertifioitu sekä PEFC-järjestelmän että FSC-järjestelmän mukaisesti. Euroopassa toistaiseksi harvinainen kaksoissertifiointi on osoitus yhtiön kunnianhimoisesta suhtautumisesta vastuulliseen metsätalouteen.

Vuonna 2016 Tornator keskittyi sertifiointiin mukaisen metsätalouden ylläpitämiseen ja kehittämiseen Suomessa. Kaksoissertifiointiin kriteerien mukainen toiminta ja sen osoittaminen vaativat Tornatorilta erityisosaamista, kuten yrittäjien toiminnanohjausta ja sidosryhmien kuulemista, joita mitataan muun muassa seuranta-auditoinneilla ja sidosryhmäpalautteella. Kuluneena vuonna kriteerien mukaisessa toiminnassa onnistuttiin hyvin ja sidosryhmäkyselyissä korostui tyytyväisyys yhtiön toimintaan.

Luonnon- ja metsänhoidon sekä oman korjuun laadun arvioi vuosittain ulkopuolinen arvioija. Lisäksi viranomaiset tekevät jatkuvasti toiminnan laadunarviointia.

Luonnonhoidon laadunarviointitulosten perusteella FSC:n laajentunut käyttöönotto näkyy vesistöjen ja pienvesien aiempaa leveämpinä suojavyöhykkeinä sekä säästöpuiden aiempaa suurempana määränä. Säästöpuita koskevien vaatimusten huomioon ottamisessa riittää kuitenkin edelleen parannettavaa. Vesiensuojelu on kehittynyt hyvin ja on nyt erinomaisella tasolla.

Metsien monimuotoisuus turvataan

Tornator pyrkii sovittamaan yhteen luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja metsien monipuolisen hyödyntämisen. Yhteensovittamista tehdään jo suunnitteluvaiheesta lähtien talousmetsien luonnonhoidon, metsien suojelun ja sidosryhmäyhteistyön keinoin.

Vastuuntuntaisen
metsänhoidon merkki

Yhtiö toimii luonnonsuojelualueilla lainsäädännön mukaisesti, eikä vaaranna toimenpiteillään suojelun perusteena olevia luontoarvoja. Metsäsertifiointikriteereissä sekä metsä- ja luonnonsuojelulaeissa esitetyjä arvokkaita elinympäristöjä kartoitetaan jatkuvasti suunnittelun myötä ja ne turvataan kaikissa toimenpiteissä.

Luonnon monimuotoisuudesta huolehditaan muun muassa jättämällä hakkuualueille lahpuuta, joka on elintärkeää tuhansille Suomen metsissä eläville lajeille. Tornatorin Suomen metsissä on yhtiön paikakatietojärjestelmän mukaan 2286 tiedossa olevaa IUCN-luokituksen mukaista uhanalaisen lajin esiintymää. Niiden olemassaolo ja elinolosuhteet huomioidaan suojeluvaatimusten ja viranomaisohjeiden mukaisesti metsänkäsittelyssä ja -hoidossa.

Metsänhoitotoimissa voi aiheutua kiintoaineskuorimitusta vesistöihin, jollei sitä ehkäistä. Tornator turvaa pohjavedet ja pintavesien laadun jättämällä suojavyöhykkeitä vesistöjen ympärille ja käyttämällä ojituksessa suositusten mukaisia vesiensuojelumetelmiä. Metsien käsittelystä aiheutuvat ravinnevaikutumat ovat vähäisiä, eikä niillä ole merkittävää vaikutusta vesistöjen yhteydessä oleviin elinympäristöihin.

Vapaaehtoista luonnonsuojelua

Tornator on perustanut yhteensä noin 1 200 hehtaaria suojelualueita vapaaehtoisen METSO-ohjelman puitteissa. Tammikuussa 2016 yhtiö perusti kaksi uutta soidensuojelualuetta Sonkajärvelle sekä lin Nybyn alueelle. Vuonna 2017 yhtiö panostaa erityisesti aikoinaan ojitettujen puuntuotannollisesti vähätuottoisten soiden ennallistamiseen.

Lisäksi yhtiö on merkinnyt FSC-sertifioinnin kriteerien mukaisesti talouskäytön ulkopuolelle jääviä alueita ja erityiskohteita 10 prosenttia metsien pinta-alastaan. Tornatorin kokoiselle suurelle metsänomistajalle määrittelytyö on ollut mittava ponnistus, jossa on hyödynnetty muun muassa paikallistuntemusta, erilaisia aineistoja sekä maastokartoitusta.

Loppuvuodesta Suomen FSC käynnisti FSC-standardin päivitystyön, johon Tornator osallistuu aktiivisesti. Tavoitteena on päivittää Suomen FSC-standardi vastaamaan uudistuneita kansainvälisiä kriteerejä. Päivitystyö kestää vuosien 2017–2018 ajan.

”Tornator pyrkii kaikessa toiminnassaan sovittamaan yhteen luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja metsien monipuolisen hyödyntämisen.”

AKTIIVISTA TYÖTÄ SOIDENSUOJELUN HYVÄKSI

Alkuvuodesta perustimme lissä sijaitsevan Nybyn-Heposuon alueelle uuden 332 hehtaarin suojelukohteen yhdessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa.

Valtakunnallinen soidensuojelutyöryhmä on todennut Nybyn-Heposuon suojelualueen Suomen mittakaavassa ainutlaatuiseksi. Alueesta tekevät erityisen muun muassa pitkälle kehittyneet aapasuot, monipuolinen kasvillisuus sekä tuhannesta jopa neljään tuhanteen vuotta vanhat suot.

Suojelulla taataan Nybyn-Heposuon kohteen monimuotoisuuden säilyminen. Hyvällä suunnittelulla suojelualueen yhteyteen saadaan myös sovitettua erilaisia maankäyttömuotoja: sen vieressä tuotetaan tuulivoimaa ja harjoitetaan metsätaloutta, minkä lisäksi alueella on virkistyskäyttöä, kuten metsästystä ja marjastusta.

Tornatorilla on lähes 150 yksityistä luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 9 000 hehtaaria. Lisäksi ennallistamme vuosittain useita hehtaareita metsätalousalueidemme kantamattomia soita luonnontilaisiksi.

Heikki Leppänen

Tornatorin maankäyttöasiantuntija

**TORNATORILLA ON YKSITYISIÄ
LUONNONSUOJELUALUEITA NOIN**

9 000

HEHTAARIA

HENKILÖSTÖ

MENESTYSTEKIJÄNÄ AMMATTITAITOINEN HENKILÖSTÖ

Tornatorin tapa huolehtia yritysvastuustaan kiteytyy yhtiön henkilöstöpolitiikassa. Henkilökunnan työhyvinvoinnista ja -turvallisuudesta huolehditaan ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja säännöllisillä koulutuksilla kaikissa yhtiön toimintamaissa.

Tornatorin henkilöstöpolitiikan keskeisiä tavoitteita ovat johdon ja henkilöstön välisen vuorovaikutuksen edistäminen sekä yhdenvertaisuuden korostaminen.

Vuonna 2016 toteutetun työhyvinvointikyselyn mukaan henkilöstön työtyytyväisyys on erittäin hyvä (kaikkien osa-alueiden keskiarvo 4,1/5). Keskeisimmät kehittämiskohteet ovat viestintä muutostilanteissa ja toiminnan kehittämisessä sekä yhtiön arvojen ja tasa-arvon toteutuminen arkityössä. Loppuvuodesta yhtiössä laadittiin yhdenvertaisuussuunnitelma, joka astuu voimaan vuoden 2017 alusta.

Tornatorin henkilöstössä on kolme pääryhmää: päälliköt, kenttätoimihenkilöt ja metsurit. Suomessa yhtiössä oli kertomusvuonna keskimäärin 64 toimihenkilöä ja 88 metsuria. Suomen henkilöstön lisäksi Romaniassa työskentelee 37 ja Virossa kuusi henkilöä metsätalouden tehtävissä.

Yrittäjien merkitys korostunut

Metsäpalveluyrittäjien merkitys korostuu Tornatorin toiminnassa jatkuvasti. Metsureiden eläköitymisten myötä yhtiö siirtyy kasvavissa määrin sopimusrityt-
täjien ja heidän metsureidensa työllistämiseen.

Metsänhoitotöitä voidaan tehdä Suomessa vain sulan maan aikaan, mistä johtuen yhtiö työllistää metsureita ja sopimusrityttäjiä kausiluontaisesti. Metsuritöiden talven lomautusjaksoa pyritään lyhentämään tarjoamalla metsureille mahdollisuus tallettaa töitä työaikapankkiin talvilomautuksen varalle.

Vastuullisuusperiaatteet ohjaavat toimintaa

Tornatorin yhteinen vastuullisuusohjeistus, "Code of Conduct", ohjaa henkilöstön päivittäistä toimintaa. Hallituksen hyväksymässä ohjeistuksessa määritellään liiketoimintaan, ympäristöasioihin ja henkilöstöön liittyvät eettiset toimintaperiaatteet.

Ohjeistus koskettaa kaikkia yhtiön omia työntekijöitä sekä ulkopuolisia yrittäjiä. Se jaetaan henkilöstölle työsopimuksen yhteydessä ja periaatteita kerrataan työuran aikana järjestettävissä koulutuksissa. Vuonna 2016 korruption vastaisiin menettelytapoihin liittyvää koulutusta järjestettiin koko konsernissa keskimäärin kaksi tuntia henkilöä kohti. Lisäksi yhtiö pyrkii levittämään vastuullisuusperiaatteita mahdollisimman laajasti myös sopimusrityttäjien, alihankkijoiden ja asiakkaiden keskuuteen.

Suomessa 83,8 prosenttia Tornator Oyj:n henkilöstöstä on yleissitovien työehtosopimusten piirissä. Virossa ja Romaniassa toimialalla ei vastaavaa käytäntöä ole.

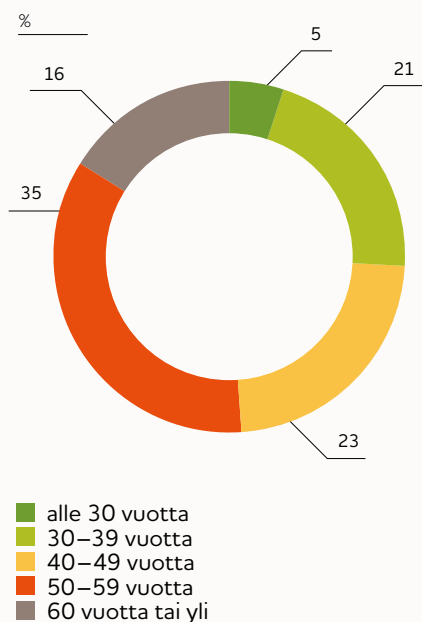
Tornator kehittää myös palautekanaviaan sekä henkilöstön ja johdon vuorovaikutusta jatkuvasti. Syksyllä otettiin käyttöön whistleblower-järjestelmä, jonka kautta työntekijät voivat ilmiantaa anonyymisti rikkeitä ja epäeettistä toimintaa kaikissa yhtiön toimintamaissa.

Jaksamista tuetaan muutostilanteessa

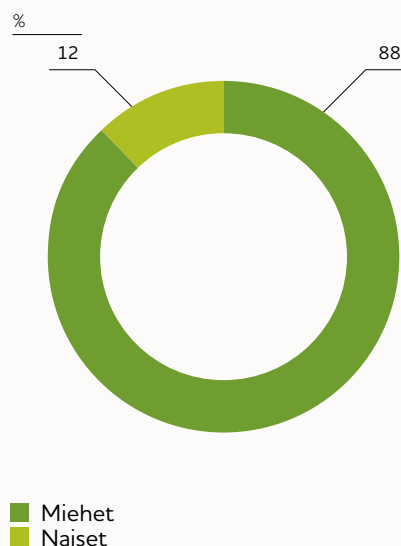
Tornatorilla siirryttiin kevään aikana tiimiorganisaatiosta prosessipohjaiseen organisaatioon.

"Tornator pyrkii kehittämään henkilöstön ja johdon välistä vuorovaikutusta jatkuvasti."

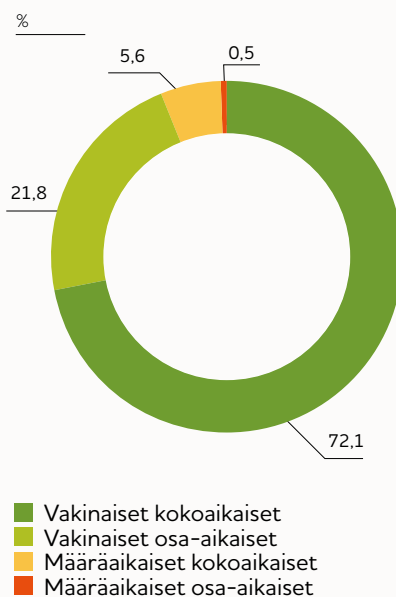
HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE

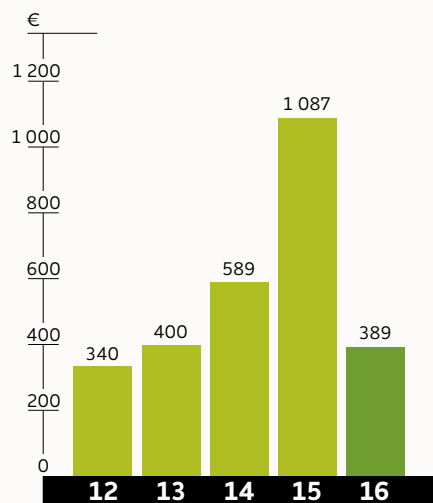
HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA

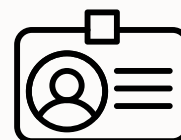
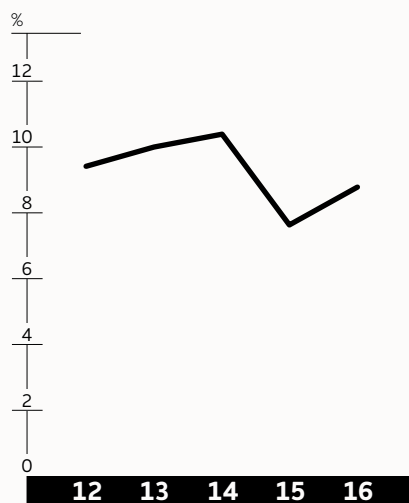
HENKILÖSTÖN TYÖSUHTEIDEN TYPPI

HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN SUOMESSA, €/HLÖ

HENKILÖSTÖKULUT (% liikevaihdosta)

KESKIMÄÄRÄISET KOULUTUSPÄIVÄT HENKILÖÄ KOHDEN SUOMESSA

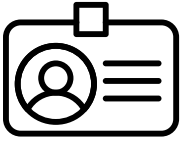
Koko henkilöstö	3,4
Miehet	3,1
Naiset	6,0
Toimihenkilöt	5,7
Johto	7,0
Metsurit	1,5

HYVINVOINTIA METSURIPILATEKSELLA

Metsurien työhyvinvointipäivien teemana oli itsestään huolehtiminen lomautusjakson aikana. Tyky-päivien yhteydessä metsurit pääsivät tutustumaan uuteen lajiin, metsuripilatekseen, jossa harjoitteet on räätälöity juuri metsurintyötä silmällä pitäen. Harjoittelun tavoitteena oli innostaa metsureita kehonhuoltoon ja -hallintaan sekä selkävaivoja ehkäisevään liikkuvuusharjoitteluun. Teoriaa ja fyysistä harjoittelua sisältänyt kokonaisuus sai positiivisen vastaanoton.

"Vuonna 2016 Tornator järjesti metsureille työhyvinvointia edistäviä tapahtumia yhteensä kuudella eri paikkakunnalla."

TYÖHYVINVOINTIKYSELYN VASTAUSTEN KESKIARVOKSI MUODOSTUI

4,1/5

HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS JA UUDEN PALKATUN HENKILÖSTÖN KOKONAISMÄÄRÄ

	Suomi	Viro	Romania
Työsuhteita alkoi, kpl	10	1	1
Työsuhteita päättyi, kpl	25	0	0
Työnantajan päättämänä, %	0	0	0
Kokonaisvaihtuvuus*, %	10	17	0
Vuonna 2016 keskimäärin	153	6	41
Henkilöstöä yhteensä 31.12.	142	6	37

* Kokonaisvaihtuvuustunnusluku saadaan laskemalla aloittaneiden ja päättäneiden vakinaisten työntekijöiden lukumäärät yhteen ja jakamalla summa koko vuoden keskimääräisellä vakinaisen henkilöstön lukumäärällä.

TYÖTAPATURMAT JA SAIRAUSPOISSAOLOT

Sairauspoissaolot	Suomi	Viro	Romania
Miehet, %	5,1	0,7	2,0
Naiset, %	2,9	0,0	0,4
Tapaturmat, oma henkilöstö	Suomi	Viro	Romania
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, miehet	5	0	0
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, naiset	0	0	0
Työtapaturmista johtuneet poissaolopäivät, miehet	81	0	0
Työtapaturmista johtuneet poissaolopäivät, naiset	0	0	0
Kuolemantapaukset, kpl	0	0	0

Sisäisen muutosohjelman tarkoituksena oli tehostaa toimintaa ja varmistaa, että oikeat ihmiset ovat oikeissa tehtävissä. Samalla metsätalouden toimihenkilöiden työtehtävät määriteltiin henkilöarviointien ja haastatteluiden pohjalta uudelleen.

Työsuojelun päätavoitteena oli kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen ja motivaatioon muutostilanteessa. Esimiestehtäviin siirtyneille järjestettiin oma koulutuskokonaisuus ja suunnitteluasiointitiloille tarjottiin sisäisiä työpajoja osaamisen syventämiseksi. Koko yhtiön henkilöstö kuuluu säännöllisten kehityskeskusteluiden piiriin ja vuonna 2016 henkilöstölle järjestettiin useita kehityskeskusteluita muutosten läpiviennin tehostamiseksi. Virossa ja Romaniassa kehityskeskustelut käytiin koko henkilöstön kanssa, Suomessa niihin osallistui 95 % henkilöstöstä.

Työturvallisuutta edistetään ennakkoimalla

Korkean työturvallisuuden ylläpito ja kehittäminen ovat keskeinen osa Tornatorin henkilöstöpolitiikkaa. Pidentämällä työuria ja kehittämällä henkilökunnan työhyvinvointia yhtiön liiketoiminnan tuottavuus ja laatu voivat parantua merkittävästi.

Erityisesti metsureiden työhön sisältyy huomattava määrä erilaisia turvallisuusriskejä. Näitä ovat pitkällä aikavälillä syntyvät rasitusvammat, kuten polvi- ja selkävaivat sekä maastossa tapahtuvat tapaturmat, kuten liukastumiset ja kaatumiset. Metsureiden korkea keski-ikä lisää mahdollisten riskien määrää.

Riskeihin pyritään varautumaan tarjoamalla säännöllistä työnopastusta sekä ylläpitämällä metsureiden ammattitaitoa ja työkykyä. Vuonna 2016 työhyvinvointia edistäviä tapahtumia järjestettiin kuudella eri paikkakunnalla.

Työtapaturmien vähentämiseksi henkilökunnalle tarjotaan koulutusta Ehjänä eläkkeelle- ja Varhainen välittäminen -ohjelmien puitteissa. Lisäksi yhtiö järjestää työmaavierailuja, joiden yhteydessä turvallisuusasioita käydään läpi yhdessä yrittäjien kanssa. Onnettomuuksia pyritään ennaltaehkäisemään kirjaamalla läheltä piti -tilanteita ja reagoimalla niihin. Työturvallisuutta on kehitetty systemaattisesti myös Virossa ja Romaniassa, joissa erityisesti työmenetelmiin ja varusteiden turvalliseen käyttöön on kiinnitetty huomiota.

"Korkean työturvallisuuden ylläpito ja kehittäminen ovat keskeinen osa Tornatorin henkilöstöpolitiikkaa."

TYÖTURVALLISUUTTA EDISTÄMÄSSÄ ROMANIASSA

Tornator on työturvallisuuden ja -hyvinvoinnin edelläkävijä Romaniassa. Erotumme muista paikallisista yrityksistä vastuullisella ja luotettavalla toiminnallamme.

Syksyllä järjestimme laajamittaisen sisäisen työturvallisuuden edistämiskampanjan maassa toimiville sopimusyrittäjille. Tavoitteenamme on nostaa Romanian hakkuuyrittäjien työsuojelu ja -turvallisuus vähintään samalle tasolle kuin Suomessa. Kampanja oli osa yritysvastuun kokonaisuutta, jonka keskipisteenä on vastuullinen ja kestävä toiminta.

Yhdessä maahantuojaan kanssa hankimme romanialaisille yrittäjillemme korkealaatuiset työturvavälineet, joista Tornator sponsoroi puolet. Lisäksi järjestimme koulutuksen varusteiden käytöstä ja huollosta paikallisille hakkuuyrityksille. Kampanjan vastaanotto oli positiivinen ja koulutuksessa oli mukana toistasataa henkilöä.

Henkilöstöllämme ei ole ollut vakavia tapaturmia Romaniassa viiteen vuoteen ja tähän pyrimme myös tulevaisuudessa. Järjestämme yrittäjillemme täydennyskoulutuksia sekä valvomme ja ohjaamme yrittäjiä varusteiden turvallisessa käytössä.

Zoltán A. Kósy

Tornatorin Romanian maajohtaja

HALLINNOINTI

HALLINTO

Omistus ja yhtiö rakenne

Tornator Timberland -konserniin kuului vuonna 2016 Suomen emoyhtiön Tornator Oyj:n lisäksi Virossa Tornator Eesti OÜ ja Romaniassa SC Tornator SRL. Kaikki kolme yhtiötä omistavat metsää ja harjoittavat kestävä, operatiivista metsätaloutta.

Tornator Oyj:n omistajat ovat suomalaisia, pääosin institutionaalisia sijoittajia. Yhtiössä on 11 osakkeenomistajaa.

Hallinnointiperiaatteet

Tornator Oyj:n hallinto perustuu Suomen osakeyhtiölakiin ja Tornator Oyj:n yhtiöjärjestykseen. Yhtiön osake ei ole julkisen kaupankäynnin kohteena. Tornator Oyj on laskenut liikkeelle vakuudellisen joukkovelkakirjalainan, joka on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä ja yhtiö noudattaa sen antamia, listattuja joukkovelkakirjalainoja koskevia sääntöjä ja määräyksiä, arvopaperimarkkinalakia sekä Finanssivalvonnan määräyksiä, jotka ovat nähtävissä julkisesti internet-osoitteessa www.finanssivalvonta.fi.

Yhtiökokous on Tornator Oyj:n ylin päättävä elin, joka päättää sille osakeyhtiölaissa säädetyistä asioista. Yhtiökokous pidetään vuosittain viimeistään toukokuussa yhtiön hallituksen määräämänä päivänä. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti osakkeenomistaja voi äänestää yhtiökokouksessa enintään kahdellakymmenellä (20) prosentilla yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, mukaan lukien osakkeenomistajan kanssa samaan konserniin kuuluvien kaikkien yritysten ja niiden eläkesäätiöiden ja -kassojen äänivalta.

Tornator Oyj:n hallitukseen kuuluu 4–7 varsinaista jäsentä, jotka yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Yhtiökokous valitsee myös jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Hallitus valvoo Tornatorin toimintaa ja johtamista sekä päättää merkittävistä yhtiön strategiaa, investointeja, organisaatiota ja rahoitusta koskevista asioista. Hallitus kokoontuu vähintään neljästi vuodessa. Vuonna 2016 hallitus kokoontui 14 kertaa.

Valiokunnat

Tornatorissa toimii kaksi valiokuntaa. Oversight Committeeen tehtävänä on valvoa yhtiön ja osakkaiden välisiä merkittäviä sopimuksia. Valiokunta toimii Tornatorin hallituksen alaisena. Hallitus valitsee valiokuntaan keskuu-

destaan kolme jäsentä vuodeksi kerrallaan. Valiokunta kokoontuu ja raportoi hallitukselle vähintään kahdesti vuodessa. Lisäksi Tornatorin hallituksen alaisena toimii palkitsemisvaliokunta, johon hallitus valitsee keskuudesta kaksi jäsentä vuodeksi kerrallaan ja joka kokoontuu ja raportoi hallitukselle tarvittaessa. Hallitus on päättänyt, että se ei muodosta erillistä tarkastusvaliokuntaa, vaan hoitaa tämän tehtävän osana normaalia hallitustyöskentelyä.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Tornatorin hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja on vastuussa yhtiön taloudellisesta tuloksesta sekä liiketoimintojen ja hallinnon järjestämisestä lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu antaa hallitukselle tietoa muun muassa yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja liiketoimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Toimitusjohtaja vastaa merkittävimpien asiakkaiden hoidosta.

Toimitusjohtajan tukena toimii johtoryhmä. Johtoryhmään kuului vuonna 2016 neljä jäsentä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän tehtävänä on hallituksen määrittelemän strategian toteuttaminen käytännössä. Johtoryhmä kokoontuu noin kuukauden välein sekä aina tarvittaessa. Vuonna 2016 johtoryhmä kokoontui kymmenen kertaa. Johtoryhmän lisäksi yhtiössä toimii operatiivinen päällikötaso, jonka muodostaa eri toimintojen asiantuntijat ja jonka tehtävänä on auttaa johtoryhmää strategian jalkauttamisessa. Operatiiviseen päällikötasoon kuuluu kymmenen henkeä, ja siitä kutsutaan edustajia johtoryhmän kokouksiin tarvittaessa.

Operatiivinen toiminta

Suomessa yhtiö siirtyi operatiivisessa toiminnassa maantieteellisestä tiimiorganisaatiosta prosessiorganisaatioon. Uudet ydinprosessit ovat: metsätalous, metsänhoito ja maankäyttö. Näiden tukena ovat lisäksi perinteiset sisäiset palveluprosessit kuten henkilöstöhallinto, ICT, talous, viestintä jne. Prosesseissa toteutetaan yhtiön johdon kanssa yhdessä asetettuja strategisten päämäärien mukaisia tehtäviä. Ulkomailla paikallispäälliköt (Country Managers) vastaavat operatiivisen toiminnan järjestämisestä ja raportoinnista emoyhtiöön. Ulkomaan yhtiöt saavat myös apua emoyhtiön tukitoiminnoista.

TORNATOR OYJ:N OSAKKEENOMISTAJAT

	%
Stora Enso Oyj	41,0
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	16,9
OP Ryhmän vakuutus- ja eläkeyhteisöt	14,4
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	13,1
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Etera	6,3
Muut osakkeenomistajat	8,3
Yhteensä	100,0

TORNATOR TIMBERLAND -KONSERNI 31.12.2016

11 osakkeenomistajaa	
Tornator Oyj Suomi 575 000 ha	
SC Tornator SRL Romania 12 000 ha	Tornator Eesti OÜ Viro 57 000 ha

Lähipiiriliiketoimet

Tornatorin ja Stora Enso Oyj:n välillä on merkittävä, volyymiin perustuva pitkäaikainen puukauppasopimus. Tämän sopimuksen markkinaehtoisuutta valvoo Tornatorin hallituksen alainen Oversight Committee (ks. Valiokunnat). Kyseisessä hallintoelimestä ei ole edustusta Stora Ensosta.

Palkat ja palkkiot

Yhtiökokous päättää hallituksen palkkioista. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille maksetaan vuosipalkkio. Hallitus päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkkioista. Toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille maksetaan kiinteä kuukausipalkka sekä henkilökohtaiseen suoritukseen perustuva kannustinpalkkio. Johtoryhmä kuuluu lisäksi pitkän aikavälin rahapohjaisen kannustinjärjestelmän piiriin.

Tilintarkastajat

Yhtiökokous valitsee käytettävän tilintarkastusyhteisön vuodeksi kerrallaan. Tornatorin tilintarkastajana toimii Deloitte & Touche Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jukka Vattulainen, joka on toiminut tehtävässä vuodesta 2011 lähtien.

Emoyhtiön tilintarkastajat vastaavat koko konsernin tilintarkastuksen suunnittelusta, koordinoinnista ja ohjauksesta. Tilintarkastussuunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä konsernijohtajan kanssa. Tilintarkastajat raportoivat emoyhtiön hallitukselle vähintään kahdesti vuodessa.

Riskienhallinta

Tornatorin riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yhtiön pitkän aikavälin kannattava toiminta ja luoda mahdollisuuksia hallittuun riskinottoon valitulla strategialla. Lähtökohtana on yhtiön kaikkien merkittävien riskien systemaattinen kartoitus ja analysointi.

Tornatorin riskit on jaettu kolmeen pääluokkaan: strategiset riskit, operatiiviset riskit ja rahoitusriskit. Seuraavassa on kuvattu esimerkkejä kustakin pääluokasta.

Strategiset riskit

Puun kysynnän vaihtelu on luonnollisesti riski metsäyhtiölle. Riskin hallitsemiseksi Tornator on laajentanut metsäomistustaan kolmeen maahan ja myös asiakaskunta on laajentunut merkittävästi yhtiön alkuvuosista. Yhtiö on varmistanut puun hyvää kysyntää myös sertifoimalla kaikki metsänsä. Metsäteollisuuden uusien investointien myötä puun kysyntä on kasvussa kaikissa yhtiön toimintamaissa.

Puun hinnan vaihtelu on yksi merkittävä riskitekijä Tornatorin tuloksen kannalta. Puun hinnan laskiessa Tornatorilla on tarvittaessa mahdollisuus hetkellisesti lisätä joko hakkuuoikeuksien myyntimäärää ja/tai tonttien sekä metsäpalstojen myyntiä. Tavoitteena on kuitenkin noudattaa kestävää hakkuusuunnitetta ja näin pyrkiä optimoimaan vuotuisia kassavirtoja pitkällä aikavälillä. Hintavaihtelut ovat viime vuosina pienentyneet merkittävästi Suomessa.

Puuraaka-aineen määrän ja laadun riskiä hallitaan pitkän aikavälin metsävarojen käytön suunnittelulla ja hakkuiden suuntaamisella metsien rakenteen ja ikäluokkajakauman mukaisesti. Suunnittelun tueksi Tornator hankkii säännöllisin väliajoin puolueettoman tutkimuksen yhtiön metsien rakenteesta ja laatii siihen perustuvan pitkän aikavälin hakkuusuunnitteen (>30 vuotta). Luonnonvarakeskuksen tuorein metsien inventointi ja sen pohjalta laadittu hakkuulaskelma ovat vuodelta 2016.

Nykyisten sertifoitokriteerien muutokset voivat vaikuttaa metsien käyttömahdollisuuksia heikentävästi ja aiheuttaa Tornatorille tulonmenetyksiä.

ellei menetyksien täysimääräisestä korvaamisesta ole sovittu. Suomen FSC:n kansallisten kriteerien päivitys on alkanut. Tornator osallistuu tiiviisti tähän prosessiin.

Tornator seuraa vallitsevaa taloussuhdannetta suunnitellessaan tonttimyyntiä. Suhdanteen heikentyminen saattaa vähentää lomarakennuspaikkojen kysyntää ja aiheuttaa väliaikaista tuottojen laskua. Näin on jo tapahtunutkin, ja maanjalostusinvestoinnit on siksi sopeutettu tonttimyynnin volyymin mukaan.

Tuulivoiman hankekehitykseen käytettävien investointien riskiä hallitaan tekemällä riittävän tarkat esiselvitykset ennen hankkeiden käynnistämistä, valitsemalla kumppaneiksi merkittäviä alan toimijoita, hajauttamalla hankkeet alueellisesti eri puolille Suomea sekä viemällä hankesuunnittelu läpi huolellisesti. Tornator ei osallistu tuulivoiman rakentamiseen eikä tuotannon omistamiseen, vaan myy osuutensa hankkeista ennen rakentamista ja jää maapohjan osalta vuokranantajaksi.

Metsävarojen hyödyntämisessä ympäristöön kohdistuvia riskejä Tornator hallitsee ympäristölainsäädäntöä ja sertifiointikriteerejä noudattamalla. Riskit otetaan huomioon henkilöstön kouluttamisessa ja perehdyttämisessä sekä minimoidaan toiminnan hyvällä suunnittelulla ja toteuttamisen korkealla tasolla.

Riskinä voidaan pitää myös merkittäviä uusia lakisäädöksiä tai muita toimintaa rajoittavia tekijöitä. Riskien hallinnassa merkittävässä roolissa on yhteistyö viranomaisten ja erilaisten järjestöjen kanssa sekä esimerkiksi maakuntakaavoitukseen osallistuminen. Tornator noudattaa avointa tiedotuspolitiikkaa, jossa korostuvat toiminnan kestävyys ja yhteiskunta-vastuun toteuttaminen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saaminen ja sitouttaminen on riski myös metsätaloudessa. Tornator on varautunut metsureiden eläköitymiseen sopimalla uusia yrittäjänsopimuksia ja lisäämällä koneellista työtä. Toimihenkilöiden osalta on tehty ennakoivaa rekrytointia, jotta eläköityvät ehtivät siirtää tietotaitonsa eteenpäin. Riskiä hallitaan myös aktiivisella henkilöstöpolitiikalla.

Tornatorin tavoitteena on jatkaa toiminnan laajentamista Suomen rajojen ulkopuolella maissa, joissa kasvumahdollisuudet todetaan kannattaviksi. Maantieteellinen laajentuminen on sekä positiivinen riskienhallintamenetelmä että riski. Laajenemisen riskejä hallitaan valitsemalla asiantuntevia kumppaneita ja luotettavia asiakkaita sekä tasapainottamalla pitkä- ja

lyhytaikaisia puunmyyntisopimuksia. Tornator sitoo taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun kiinteäksi osaksi liiketoimintaansa, jota ohjaavat kaikille toimintamalle yhteiset vastuullisen liiketoiminnan periaatteet (Code of Conduct).

Operatiiviset riskit

Tornator hallitsee sisäisiä liiketoimintariskejä hallituksen ja toimivan johdon hyväksymillä prosesseilla, jotka on tarkastettu myös ulkoisten tilintarkastajien toimesta.

Laajentuminen ulkomaille hajauttaa riskejä omaisuuden ja toiminnan osalta. Luonnon katastrofit muodostavat riskin metsäomaisuudelle. Tornatorin osalta omistuksen koko ja toisaalta maantieteellinen laajuus toimivat luontaisena riskienhallintakeinona. Lisäksi yhtiöllä on Suomessa metsävuakuutus, joka on mitoitettu kattamaan erittäin suuren katastrofin tuhoja. Ulkomailla Tornator ei ole katsonut kannattavaksi vakuuttaa omistamiaan metsiä, sillä kohdemaissa ei ole tällä hetkellä toimivia metsävuakuutusmarkkinoita. Uutena riskinä voidaan pitää kyberhyökkäyksen uhkaa eli yhtiön tietojärjestelmiin kohdistuvia riskejä. Tähän on varauduttu hyödyntämällä kehittyntä suojausteknologiaa ja huolehtimalla käyttäjien ohjeistuksesta ja koulutuksesta.

Rahoitusriskit

Merkittävä lainapääoman osuus yhtiön taseessa muodostaa riskin, jonka hallintaan Tornator on erityisesti panostanut. Hyvät ja toimivat kanavat pääomamarkkinoille mahdollistavat lainojen onnistuneen uudelleenrahoituksen tulevaisuudessa. Yhtiö on hajauttanut varainhankintaan liittyviä riskejä laskemalla liikkeeseen seitsemän vuoden joukkovelkakirjalainan viiden vuoden pankkilainan lisäksi. Markkinakoron muutoksiin yhtiö on varautunut johdannaisopimuksilla. Korkosuojaus pienentää lainojen korkorisikiä ja samalla vähentää metsän käyvän arvon laskennassa käytetyn diskonttokoron vaihtelua, ja näin yhtiön arvon kehitys on ennustettavampaa. Likviditeetin hallinta perustuu ennakkomaksuihin ja ajantasaiseen kassasuunnitteluun. Yhtiöllä on myös yritystodistusohjelma, jolla optimoidaan rahavarojen tarvetta. Käteisvarat on sijoitettu pankkitalletuksiin sekä lyhyen aikavälin likvideihin ja korkean luotto-luokituksen korkorahastoihin. Asiakasriskiä Tornator hallitsee myyntisopimuksiin perustuvilla ennakkomaksuilla.

HALLITUS

Mikko Koivusalo

s. 1961, kauppatieteiden maisteri
Puheenjohtaja 2016–
Varapuheenjohtaja 2010–2015
Jäsen 2006–2010

Varma, sijoitusjohtaja, pääomamarkkinat 1997–

Tausta:

Postipankki Oy (Danske Bank), yritystutkija,
salkunhoitaja 1991–1997
Salmi, Virkkunen & Helenius Oy (PWC), tilintar-
kastaja, 1988–1991

Matti Rusanen

s. 1961, MMM, metsänhoitaja, EMBA
Hallituksen varapuheenjohtaja 2016–
Jäi eläkkeelle Ilmarisesta kesällä 2016

Tausta:

Ilmarinen, johtaja 2007–2016
Ilmarinen, Senior Portfolio Manager 2000–2006
SEB Gyllenberg, Partner, Senior PM 1994–2000
OKO/OP-ryhmä, salkunhoitaja, osakejohtaja
1987–1994

Muiden hallitusten jäsenyydet:

M-Brain Oyj, hallituksen jäsen

Erkki Ryynänen

s. 1971, kauppatieteiden maisteri

Jäsen 2010–

OP Ryhmän vakuutus- ja eläkeyhteisöjen
sijoitukset, johtaja 2014–

OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö, toimitus-
johtaja 2010–

Tausta:

Sijoitustoiminnan ja salkunhoidon tehtäviä OP
Ryhmässä 1999–

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Eläkesäätiöyhdistys, hallituksen jäsen

Jari Puhakka

s. 1966, yhteiskuntatieteiden maisteri

Jäsen 2015–

Etera, johtaja, sijoitukset ja asiakasrahoitus
2010–

Tausta:

Pohjola Varainhoito, sijoitusjohtaja 2005–2010
Ilmarinen, osakejohtaja 2000–2003, arvo-
paperijohtaja 2003–2005
OPK Vakuutusyhteisöjen sijoitukset, sijoitus-
johtaja 1999–2000
Gyllenberg, salkunhoitaja ja strategi 1994–1999
OKO/Opstock analytiikka ja salkunhoitaja
1989–1994

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Suomen taideteollisuusyhdistys, hallituksen
jäsen

Jari Suominen

s. 1969, kauppatieteiden maisteri

Jäsen 2015–

Stora Enso Oyj, johtaja, Wood Products -divi-
sioona 2014–

Tausta:

Useita johtajatehtäviä Stora Ensossa vuodesta
1995

Muiden hallitusten jäsenyydet:

Varman hallintoneuvosto, jäsen

Varajäsenet:

Jukka Reijonen, Etera (13.6.2017 asti)
Risto Autio, Varma
Jari Pussinen, Pohjola (13.6.2017 asti)
Jari Suvanto, Stora Enso
Timo Kärkkäinen, Ilmarinen

JOHTORYHMÄ

Sixten Sunabacka

s. 1960, MMM, metsänhoitaja, EMBA
Toimitusjohtaja 2016–

Tausta:

Työ- ja elinkeinoministeriö, strateginen johtaja
2010–2015
UPM-Kymmene Oyj, metsäpäälikkö ja metsä-
johtaja 2005–2010
Useita johtotehtäviä eri metsäalan yrityksissä,
1985–2005

Henrik Nieminen

s. 1970, kauppatieteiden maisteri, EMBA
Talous- ja hallintojohtaja 2016–
Talous- ja rahoitusjohtaja 2002–2016
Varatoimitusjohtaja 2007–

Tausta:

Stora Enso Ab, projektijohtaja 2001–2002
Stora Enso Financial Services SA, rahoitusjohtaja
2000–2001
Enso Oy, rahoituspäälikkö 1998–2000
Enso Oy, laskenta-analyytikko 1997–1998

Ari Karhapää

s. 1967, metsätalousinsinööri
Liiketoimintajohtaja 2012–
Varatoimitusjohtaja 2014–

Tausta:

Metsänomistajien liitto P-K, johtaja 2009–
2011
Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjala, johtaja
2009–2011
Karjalan Metsätilat Oy LKV, toimitusjohtaja
2004–2009
Metsänhoitoyhdistys Raja-Karjala, johtaja
2004–2008
Metsänhoitoyhdistys Ylä-Karjala, johtaja
2002–2004

Antero Luhtio

s. 1957, Diplomi-insinööri
Maankäyttöjohtaja 2014–

Tausta:

Maankäyttöpäälikkö, Tornator Oyj 2011–2014
Metsähallitus, johtaja, Laumaa-tulosalue
1998–2011
Metsähallitus, maankäyttöpäälikkö 1995–1998
Metsähallitus, maanmittausinsinööri 1990–1995
Maanmittauslaitos, apulaispiiri-insinööri
1988–1990
Maanmittauslaitos, maanmittausinsinööri
1983–1988

TILINPÄÄTÖS

YHTEENVETO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Tornator Timberland -konserni raportoi tilinpäätöslukunsa kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti. Tunnusluvut on laskettu ilman biologisten hyödykkeiden (metsän) ja korkojohdannaisten käyvän arvon muutosten vaikutusta tulokseen. Sama koskee vertailuvuoden lukuja.

Liikevaihto ja tulos

Konsernin liikevaihto oli 97,0 miljoonaa euroa (113,6), laskua 14,6 prosenttia. Liikevaihdon pientymistä selittävät vertailuvuonna toteutetut poikkeuksellisen suuret metsämaan myynnit Suomessa ja metsien omistusjärjestelyt Virossa. Liikevaihto sisältää maa-alueiden ja tonttien myyntituloja 8,3 miljoonaa euroa (30,8). Pääosa liikevaihdesta muodostui puunmyyntituloista 88,1 miljoonaa euroa, 90,9 prosenttia (82,1 milj. euroa, 72 prosenttia). Puuta luovutettiin ennätykselliset 3,0 milj. m³ (2,7). Liiketoiminnan muut tuotot 3,1 milj. euroa (3,6) sisältävät 0,6 milj. euroa suoje-lualuekorvauksia (1,0). Loppuosa muista tuotoista on lähinnä maa-alueiden vuokratuottoja ja maa-ainesmyyntiä.

Liikevoittoa käyvin arvoin kertyi 269,8 miljoonaa euroa (56,4) ja tilikauden voitto oli 172,9 miljoonaa euroa (39,1). Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos nosti liikevoittoa 202,6 miljoonaa euroa (-18,1), mutta rahoitusinstrumenttien negatiivinen käyvän arvon muutos laski tulosta -32,5 miljoonaa euroa (+12,4) ennen laskennallisia veroja. Operatiivinen liikevoitto ja nettotulos ilman kertaluonteisia maanmyynnin eriä kasvoivat konsernin kaikissa toimintamaissa: Suomessa, Virossa ja Romaniassa.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta

Tornatorin Suomen metsäomaisuuden (puusto) käypä arvo nousi tilikaudella 211 miljoonaa euroa. Käyvän arvon laski ulkopuolinen arvioija, Indufor Oy, tulevaisuuden kassavirtojen pohjalta eli kestävä metsänhoidon perusteella ja kasvupotentiaali huomioon ottaen. Tornatorin pitkäjänteinen panostus kestäväan metsä-louteen ja laadukkaaseen metsänhoitoon näkyy metsien hyvänä kasvuna ja puuston järeytymisenä. Tämä mahdollisti kestäväan hakkuusuunnitteen nostamisen. Toinen merkittävä tekijä arvon-nousussa oli metsän arvostuksessa käytetyn diskonttokoron lasku. Yhtiö laski nimellistä diskonttokorkoa 0,5 prosenttiyksikköä 5,5 prosenttiin verojen jälkeen. Käyvän arvon laskennassa käytetään reaalista diskonttokorkoa, jossa inflaatio-oletuksena on EU:n virallinen pitkän aikavälin tavoitetaso 2,0 prosenttia. Yleinen korkotaso on laskenut oleellisesti, ja uusi diskonttokorko kuvastaa paremmin yhtiön pääomakustannuksia.

Konsernin koko metsäomaisuuden uusi arvo tilinpäätöksessä oli noin 1 328 miljoonaa euroa (1 115) sisältäen puuston ja maapohjan. Luvuissa on mukana hakkuiden sekä metsähankintojen ja metsämaan myyntien vaikutus.

Taseen toisella puolella yhtiön pitkäaikaisten korkosuojausten käyvät arvot ovat vastaavasti laskeneet markkinakorkojen laskun johdosta. Tästä aiheutui tuloslaskelman rahoituseriin 32,5 miljoonan euron negatiivinen kirjaus (+12,4). Edellä mainituilla käyvän arvon muutoksilla ei ollut kassavirtavaikutuksia.

Ydinliiketoiminnassa eli puun myynnissä ja luovutuksessa Tornator teki uuden ennätyksen kaikissa kolmessa toimintamaassa vuonna 2016. Metsäteollisuuden uudet investoinnit alkoivat jo näkyä puun kysynnässä. Konsernin kokonaisliikevaihto pieneni edellisvuodesta, koska vertailuvuonna toteutettiin Suomessa ja Virossa poikkeuksellisen suuria liikevaihtoa kohottavia metsätilakauppoja.

Virossa Tornator jatkoi metsätilojen ostoja, kasvua tuli noin 4 000 hehtaaria ja kokonaispinta-ala tilikauden lopussa oli noin 57 000 hehtaaria. Yhtiö on Viron suurin metsänomistaja valtion jälkeen. Romaniassa Tornatorin metsäpinta-ala (12 000 ha) ei kasvanut, mutta yhtiön panostus vastuullisen liiketoiminnan kehittämiseen yhdistettynä puun hyvään kysyntään ja nouseviin hintoihin paransi yhtiön tuloksia edellisvuodesta. Virossa Tornator sai metsilleen sekä PEFC- että FSC-sertifikaatit, joten nyt sekä Suomen että Viron metsät ovat kaksoissertifioituja. Myös Romaniassa yhtiön metsät auditoitiin tilikauden aikana, ja ne saivat FSC-sertifikaatin tammikuussa 2017. Sertifiointien ansiosta Tornator voi vastata entistä paremmin asiakastarpeisiin ja varmistaa puun hyvää kysyntää myös tulevaisuudessa.

Kilpailukyvyyn kehittämistä jatkettiin edellisvuonna aloitetun säästö- ja lisätuotto-ohjelman puitteissa. Ohjelman tavoitteena on tuottavuuden parantaminen viidellä miljoonalla eurolla vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuonna 2016 tehdyillä toimenpiteillä ohjelma eteni suunnitellusti.

Tornatorin omavaraisuusaste nousi 44 prosenttiin (39) ja likviditeetti säilyi vahvana läpi vuoden. Yhtiötä velvoittavat lainakovenantit täyttyivät turvallisilla marginaaleilla.

Tornator Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 8.3.2016 päätettiin jakaa osinkoa hallituksen esityksen mukaisesti 30 miljoonaa euroa.

Tornator Oyj:n uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2016 MMM, EMBA Sixten Sunabacka. Yhtiön pitkäaikainen toimitusjohtaja Arto Huurinainen siirtyi eläkkeelle helmikuun lopussa 2016.

Tornatorin palveluksessa oli tilikauden 2016 aikana keskimäärin 200 henkilöä (213).

KONSERNIN TULOSLASKELMA

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto	82,9	86,7	90,7	113,6	97,0
Liiketoiminnan muut tuotot	5,4	4,8	4,3	3,6	3,1
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-1,8	0,6	-1,2	-13,8	-3,4
Materiaalit ja palvelut	-8,8	-11,4	-12,9	-11,6	-12,4
Henkilöstökulut	-7,8	-8,7	-9,4	-8,6	-8,4
Poistot ja arvonalentumiset	-1,4	-2,0	-2,6	-2,8	-3,1
Liiketoiminnan muut kulut	-5,5	-4,6	-6,3	-5,2	-5,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0,0	0,0	0,0	-0,6	-0,4
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	8,7	49,2	2,4	-18,1	202,6
Liikevoitto	71,8	114,7	65,0	56,4	269,8
Rahoitustuotot	0,4	0,4	0,0	0,1	0,2
Rahoituskulut	-16,7	-23,8	-26,1	-20,7	-20,7
Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutos	-45,0	17,1	-71,4	12,4	-32,5
Rahoituskulut (netto)	-61,3	-6,3	-97,5	-8,2	-53,1
Tulos ennen veroja	10,5	108,4	-32,4	48,2	216,7
Tuloverot	-11,4	-10,4	-7,0	-9,9	-9,3
Laskennallisten verojen muutos	8,3	10,1	12,4	0,8	-34,5
Tilikauden tulos	7,4	108,1	-27,0	39,1	172,9

KONSERNIN TASE

milj. euroa	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet	0,5	4,4	3,7	3,3	2,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	80,0	78,8	82,9	85,9	86,9
Biologiset hyödykkeet	969,2	1 022,7	1 047,4	1 045,4	1 256,9
Johdannaiset	0,0	0,0	8,9	8,9	8,9
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
	1 049,7	1 105,8	1 142,9	1 143,7	1 355,5
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	0,1	2,4	4,1	3,3	2,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4,2	3,7	5,4	4,9	5,6
Muut rahoitusvarat	16,2	7,4	9,6	8,1	7,6
Rahavarat	34,8	30,3	28,9	20,9	10,2
	55,3	43,8	47,9	37,1	25,6
Varat yhteensä	1 105,0	1 149,6	1 190,8	1 180,8	1 381,1
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
Osakepääoma	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Muu oma pääoma	376,1	427,1	381,0	403,3	551,1
Oma pääoma yhteensä	426,1	477,1	431,0	453,3	601,1
Pitkäaikaiset velat					
Laskennalliset verovelat	115,0	107,7	96,0	96,4	132,1
Rahoitusvelat	457,8	453,0	472,0	466,8	462,7
Johdannaiset	65,7	45,3	107,6	86,2	116,4
Eläkevastuuvelka	0,0	0,2	0,3	0,3	0,3
	638,4	606,1	676,0	649,6	711,6
Lyhytaikaiset velat					
Rahoitusvelat	4,5	44,5	61,5	51,5	51,5
Johdannaiset	3,8	0,0	0,1	4,0	0,0
Ostovelat ja muut velat	32,1	21,8	22,1	22,3	16,9
	40,5	66,3	83,8	77,8	68,3
Velat yhteensä	678,9	672,5	759,8	727,4	779,9
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 105,0	1 149,6	1 190,8	1 180,8	1 381,1

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1 000 euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muuntoero	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015	50 000,0	29 995,2	-6 960,4	-9 957,3	367 938,5	431 016,0
Laaja tulos						
Tilikauden tulos					39 133,5	39 133,5
Muut laajan tuloksen erät (verojen jälkeen)						
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				60,0		60,0
Muuntoero			-386,8			-386,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat				26,0		26,0
Rahavirtojen suojaukset				4 489,9		4 489,9
Kauden laaja tulos	50 000,0	29 995,2	-7 347,2	-5 381,4	407 072,0	474 338,7
Liiketoimet omistajien kanssa						
Osingonjako					-21 000,0	-21 000,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä					-21 000,0	-21 000,0
Oma pääoma 31.12.2015	50 000,0	29 995,2	-7 347,2	-5 381,4	386 072,0	453 338,7
Oma pääoma 1.1.2016	50 000,0	29 995,2	-7 347,2	-5 381,4	386 072,0	453 338,7
Laaja tulos						
Tilikauden tulos					172 882,5	172 882,5
Muut laajan tuloksen erät (verojen jälkeen)						
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät				-34,4		-34,4
Muuntoero			-139,2			-139,2
Myytavissä olevat rahoitusvarat				3,6		3,6
Rahavirtojen suojaukset				5 095,4		5 095,4
Kauden laaja tulos	50 000,0	29 995,2	-7 486,4	-316,7	558 954,5	631 146,5
Liiketoimet omistajien kanssa						
Osingonjako					-30 000,0	-30 000,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä					-30 000,0	-30 000,0
Oma pääoma 31.12.2016	50 000,0	29 995,2	-7 486,4	-316,7	528 954,5	601 146,5

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016
Liiketoiminnan rahavirta					
Myynnistä saadut maksut	79,2	68,1	76,9	81,1	82,8
Aineellisten hyödykkeiden luovutustuotot	9,4	9,5	11,1	30,8	8,3
Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut	5,6	4,8	4,2	3,5	3,4
Maksut liiketoiminnan kuluista	-22,4	-25,4	-27,2	-25,6	-25,4
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	71,7	57,0	65,0	89,8	69,2
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-20,0	-21,8	-25,3	-20,8	-20,1
Saadut korot liiketoiminnasta	0,4	0,4	0,0	0,1	0,2
Maksetut välittömät verot	-13,0	-10,5	-6,9	-6,8	-10,5
Liiketoiminnan rahavirta	39,2	25,0	32,8	62,3	38,7
Investointien rahavirta					
Investoinnit biologisiin hyödykkeisiin	-10,8	-6,2	-25,1	-28,3	-11,2
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin, metsämaapohja	-1,3	-0,8	-3,1	-3,5	-1,4
Investoinnit muihin aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-4,1	-3,9	-3,3	-3,4	-2,3
Investoinnit osakkuusyrityksiin ja muihin sijoituksiin	0,0	0,0	0,0	-0,8	-0,4
Investoinnit myytävissä oleviin rahoitusvaroihin	0,0	0,0	-2,2	0,0	0,0
Luovutustulot myytävissä olevien rahoitusvarojen myynnistä	8,5	8,7	0,0	1,6	0,5
Investointien rahavirta	-7,7	-2,2	-33,7	-34,5	-14,8
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen nostot	395,5	0,0	150,0	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-366,0	-4,4	-145,6	-4,7	-4,6
Lyhytaikaisten lainojen nostot	4,5	40,0	17,0	57,0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-12,1	0,0	0,0	-67,1	0,0
Maksetut osingot	-26,0	-63,0	-22,0	-21,0	-30,0
Rahoituksen rahavirta	-4,1	-27,4	-0,6	-35,8	-34,6
Rahavarojen muutos	27,4	-4,6	-1,4	-8,0	-10,7
Rahavarat tilikauden alussa	7,4	34,8	30,3	28,9	20,9
Rahavarat tilikauden lopussa	34,8	30,3	28,9	20,9	10,2

TALOUDEN YHTEENVETO

Tornator Timberland -konserni raportoi kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti.

	2012	2013	2014	2015	2016
Liikevaihto, milj. euroa	82,9	86,7	90,7	113,6	97,0
Liikevoitto, milj. euroa	71,8	114,7	65,0	56,4	269,8
Liikevoitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, milj. euroa	63,1	65,5	62,6	74,5	67,2
Liikevoitto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, % liikevaihdosta	76,1	75,6	69,0	65,6	69,3
Tilikauden tulos, milj. euroa	7,4	108,1	-27,0	39,1	172,9
Tilikauden tulos ilman käyvän arvon muutoksia, milj. euroa	35,4	31,7	29,6	44,0	37,3
Tilikauden tulos ilman käyvän arvon muutoksia, % liikevaihdosta	42,7	36,5	32,7	38,8	38,5
Oma pääoma, milj. euroa	426,1	477,1	431,0	453,3	601,1
Korolliset nettovelat, milj. euroa	411,3	459,8	495,0	489,3	496,5
Taseen loppusumma, milj. euroa	1 105,0	1 149,6	1 190,8	1 180,8	1 381,1
Sijoitetun pääoman tuotto ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta, %	7,1	7,1	6,5	7,7	6,5
Oman pääoman tuotto ilman käyvän arvon muutoksia, %	8,3	7,0	6,5	10,0	7,1
Omavaraisuusaste, %	40,1	43,0	36,6	38,8	43,7
Maksetut osingot, €/osake	5,2	12,6	4,4	4,2	6,0
Osinkotuotto, %	6,1	14,0	4,8	4,7	5,7
Henkilöstö keskimäärin, henkeä	211	216	217	213	200
Henkilöstökulut, % liikevaihdosta	9,4	10,0	10,4	7,6	8,7
Investoinnit metsäomaisuus, milj. euroa	12,1	7,0	28,2	31,8	12,6
Investoinnit muut, milj. euroa	4,1	3,9	3,3	4,3	2,7
Hakkuuoikeuksien myynti, milj. kuutiometriä	2,5	2,6	2,6	2,6	2,8
Hakkuumäärä, milj. kuutiometriä	2,6	2,8	2,8	2,7	3,0
Metsäomaisuuden kirjanpitoarvo, milj. euroa	587,9	592,7	617,8	635,9	645,9
Metsäomaisuuden käypä arvo, milj. euroa	1 033,8	1 087,9	1 115,4	1 115,4	1 328,0
Maaomaisuuden bruttomyyntitulot, milj. euroa	9,2	9,3	10,8	30,8	8,3

Rahoitus, nimellisarvot

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat	250	250	250	250	250
Pitkäaikaiset pankkilainat	144,1	141,0	145,5	141,0	136,5
Pitkäaikainen debentuurilaina	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0
Pitkäaikaisten lainojen lyhytaik. osuus	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Lyhytaikaiset pankkilainat ja yritystodistukset	0,0	40,0	57,0	47,0	47,0
Kaikki lainat	463,6	500,5	522,0	507,5	503,0
Nettorahoituskulut, milj. euroa	61,3	6,3	97,5	8,2	53,1
Nettorahoituskulut ilman käyvän arvon muutoksia, milj. euroa	16,3	23,4	26,0	20,6	20,6
Nettorahoituskulut ilman käyvän arvon muutoksia, % liikevaihdosta	19,6	27,0	28,7	18,1	21,2
Lainarahoituksen kustannus keskimäärin, %	3,5	5,1	5,2	3,9	3,9

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto, \%} = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto, \%} = \frac{\text{Liikevoitto + korkotulot}}{\text{Taseen loppusumma – korottomat velat}} \times 100$$

$$\text{Osinkotuotto, \%} = \frac{\text{Maksettu osinko}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma – saadut ennakot}} \times 100$$

RAPORTOINTI- PERIAATTEET JA GRI-INDEKSI

RAPORTOINTIPERIAATTEET

Tornator Oyj:n pääkonttori sijaitsee Imatralla, osoitteessa Napinkuja 3. Yhtiö raportoi vuodesta 2016 ensimmäistä kertaa GRI:n G4-ohjeiston mukaan ja raportointiohjeita on sovellettu suppean mittakaavan mukaisesti. Raportin sisällön vertailu GRI:n G4-ohjeistoon löytyy GRI-sisältöindeksistä. Raportti ilmestyy suomeksi ja englanniksi, ja se julkaistaan painettuna ja verkossa. Yritysvastuuraportointia ei ole ulkoisesti varmennettu. Yhtiön edellinen vuosikertomus julkaistiin 8.3.2016.

Raportointijakso on kalenterivuosi 1.1.–31.12.2016.

Vuosikertomuksen yritysvastuuraportoinnin tiedot kattavat Tornator-konsernin. Osa tiedoista kattaa vain Tornatorin Suomen yhtiön, jolloin tästä on erikseen mainittu.

Lisätiedot:

Tuija Luukkanen, yritysvastuupäällikkö, tuija.luukkanen@tornator.fi

Henrik Nieminen, talous- ja hallintojohtaja, henrik.nieminen@tornator.fi

Olennainen näkökohta	Raportoitava GRI:n G4-näkökohta	Näkökohtien laskentarajat
Kestävä metsätalous	• Luonnon monimuotoisuus • Tuotteet ja palvelut • Jätevedet ja jätteet	Tornator Oyj, paitsi EN12, joka kattaa koko Tornator-konsernin
Taloudellinen kannattavuus	• Taloudelliset tulokset	Tornator-konserni
Metsäsertifiointi ja puun alkuperä	• Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Tornator-konserni
Henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi	• Koulutus	Tornator-konserni
Työturvallisuus arvoketjussa	• Työterveys ja turvallisuus	Tornator-konserni
Eettinen liiketoiminta ja hyvä hallintotapa	• Liiketoiminnan eettisyys • Lahjonta ja korruption vastaisuus	Tornator-konserni
Paikalliset taloudelliset vaikutukset	• Välilliset taloudelliset vaikutukset • Paikallisyhteisöt • Työllistäminen	Tornator-konserni
Sidosryhmävuorovaikutus	• Sidosryhmävuorovaikutus • Tuote- ja palvelutiedot	Tornator-konserni, paitsi PR5, joka kattaa vain Tornator Oyj:n.
Verojalanjälki	• Välilliset taloudelliset vaikutukset	Tornator-konserni
Hiilijalanjälki - hiilen sidonta	• Päästöt	Yhtiössä aloitettiin kertomusvuonna hiilijalanjäljen laskentaprojekti, jonka tulokset ovat käytössä vuonna 2017.

GRI:N G4-SISÄLTÖINDEKSI

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti
YLEINEN PERUSSISÄLTÖ		
STRATEGIA JA ANALYYSI		
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	Toimitusjohtajan katsaus, s. 4–5
ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS		
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit sekä tuotteet ja palvelut	Tornator lyhyesti, s. 1
G4-5	Organisaation pääkonttorin sijainti	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-6	Toimintamaiden lukumäärä ja maat, joissa organisaatio toimii tai jotka ovat merkittäviä raportissa kuvattujen olennaisten yritysvastuun näkökohtien osalta	Tornator lyhyesti, s. 1
G4-7	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Hallinto, s. 39
G4-8	Markkina-alueet	Tornator lyhyesti, s. 1
G4-9	Raportoivan organisaation koko	Tornator lyhyesti, s. 1 Vuosi 2016, s. 2–3
G4-10	Henkilöstön määrä työsuhteen ja työsuhteen mukaan, alueellisesti ja sukupuolen mukaan jaoteltuna	Henkilöstö, s. 34–35
G4-11	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Henkilöstö, s. 34
G4-12	Organisaation toimitusketjun kuvaus	Yhteiskunta, s. 28
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointijaksolla	Ei merkittäviä muutoksia raportointikauden aikana
G4-14	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Hallinto, s. 40–41
G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Kilpailukyky, s. 19 Vastuullisuuden johtaminen, s. 23 Ympäristö, s. 31
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä, yhdistyksissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Sidosryhmät, s. 26
TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJAT		
G4-17	Konsernin laskentaraja	Tilinpäätös, s. 44
G4-18	Raportin sisällönmäärittely	Vastuullisuuden johtaminen, s. 23
G4-19	Olennaiset näkökohdat	Vastuullisuus, s. 22 Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentajarajat organisaation sisällä	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentajarajat organisaation ulkopuolella	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei muutoksia.
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarojoissa	Raportointiperiaatteet, s. 51
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS		
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Sidosryhmät, s. 25
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Sidosryhmät, s. 24
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Sidosryhmät, s. 24
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Sidosryhmät, s. 25
RAPORTIN KUVAUS		
G4-28	Raportointijakso	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-29	Edellisen raportin päiväys	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-30	Raportin julkaisuviite	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-31	Yhteystiedot, josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	Raportointiperiaatteet, s. 51
G4-32	GRI-sisältövertailu	GRI-sisältöindeksi, s. 52–53
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	Raportointiperiaatteet, s. 51
HALLINTO		
Hallintorakenne ja kokoonpano		
G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	Hallinto, s. 39
LIIKETOIMINNAN EETTISYYS		
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Strategia, s. 15 Vastuullisuuden johtaminen, s. 23
ERITYINEN PERUSSISÄLTÖ		
JOHTAMISTAVAN KUVAUS		
DMA	Yleinen johtamistavan kuvaus	Johtaminen, s. 20–21 Vastuullisuuden johtaminen, s. 23, lisäksi johtamistapaa on kuvattu näkökohtia käsittelevien osioiden yhteydessä.

Tunnus	GRI:n sisältö	Sijainti
TALOUDELLINEN VASTUU		
Taloudelliset tulokset		
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Yhteiskunta, s. 30 Henkilöstö, s. 35
Välilliset taloudelliset vaikutukset		
G4-EC8	Merkittävät välilliset taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	Yhteiskunta, s. 30
YMPÄRISTÖVASTUU		
Luonnon monimuotoisuus		
G4-EN11	Omistettut, vuokratut tai hallinnoidut toimipaikat, jotka sijaitsevat luonnonsuojelualueilla tai luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkailla alueilla tai niiden läheisyydessä	Ympäristö, s. 31–32
G4-EN12	Organisaation toiminnan, tuotteiden ja palvelujen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen luonnonsuojelualueilla tai luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkailla alueilla	Ympäristö, s. 31–32
G4-EN13	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	Ympäristö, s. 32–33
G4-EN14	IUCN:n uhanalaisten lajien listalla tai kansallisilla suojeltavien lajien listoilla olevien lajien määrä organisaation vaikutuspiirissä olevilla alueilla, jaoteltuna sukupuuttoonkuolemisriskin mukaan	Ympäristö, s. 32, jaottelua sukupuuttoonkuolemisriskin mukaan ei saatavilla
Jätevedet ja jätteet		
G4-EN26	Vesistöt ja niiden yhteydessä olevat elinympäristöt, joihin organisaation vesipäästöillä ja valumilla on merkittävä vaikutus (koko, suojeluasema ja biodiversiteetti-arvo)	Ympäristö, s. 31–32
Tuotteet ja palvelut		
G4-EN27	Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoimenpiteiden laajuus	Ympäristö, s. 31–33
Määräystenmukaisuus		
G4-EN29	Merkittävien ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvien sakkojen rahamääräinen arvo määrä sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	Ei raportoitavaa.
SOSIAALINEN VASTUU		
Henkilöstö ja työolot		
Työllistäminen		
G4-LA1	Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain	Henkilöstö, s. 37
Työterveys ja -turvallisuus		
G4-LA6	Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan	Henkilöstö, s. 37
Koulutus		
G4-LA9	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden jaoteltuna sukupuolen mukaan ja henkilöstöryhmittäin	Henkilöstö, 35
G4-LA10	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat, jotka tukevat henkilöstön jatkuvaa työllisyyttä ja antavat tukea työsuhteen päättymistilanteessa	Henkilöstö, s. 37
G4-LA11	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus jaoteltuna sukupuolen mukaan ja henkilöstöryhmittäin	Henkilöstö, s. 37
Yhteiskunta		
Paikallisyhteisöt		
G4-SO1	Prosenttiosuus toiminnoista, joissa on toteutettu paikallisyhteisövuorovaikutus, vaikutusarvioinnit ja kehitysohjelmat	Yhteiskunta, s. 28–29
G4-SO2	Toiminnot, joilla on nykyisiä ja mahdollisia negatiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin	Yhteiskunta, s. 28–29
Lahjonta ja korruption vastaisuus		
G4-SO4	Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	Henkilöstö, s. 34
G4-SO5	Vahvistetut lahjontatapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Ei raportoitavia lahjontatapauksia.
Määräystenmukaisuus		
G4-SO8	Merkittävien lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvien sakkojen rahamääräinen arvo määrä sekä ei-rahallisten sanktioiden lukumäärä	Ei raportoitavia tapauksia.
Tuotevastuu		
Tuote- ja palvelutiedot		
G4-PR5	Asiakastytytyväisyytustutkimusten tulokset	Kilpailukyky, s. 19, Sidosryhmät, s. 24

15

**VUOTTA
VASTUULLISTA
METSÄOSAAMISTA**

Tornator Oyj
Napinkuja 3 C
55100 Imatra

Puhelin 010 563 0000
www.tornator.fi

